ATOMERŐMŰ

XLV. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM

Kihívás

Kötelező teljesítmény: interjú Pekárik Géza vezérigazgatóval

Védd magad! – Önvédelemről mindenkinek

MVM Paksi Atomerőmű

A PAKSI ATOMERŐMŰ HAVONTA MEGJELENŐ MAGAZINJA • 2022 • FEBRUÁR

Tartalom | 2022. február

Köszöntő 3
„Hoztuk a kötelezőt” 4
A részek összessége 10
Kétszer az Országos Kékkörön 16
A valódi kihívás 20
Nehezített pálya 22
Önvédelemről okosan 26
A „Kegyetlen hegy” 30
A mi hódunk! Miért is? 34
Száz nem számít, egy számít! 38
Művészlélek 40
Évértékelő 42
Paks II.-es karrierutak az ESZI pályaorientációs napján 46
A vélemény, ha pozitív… 48
„Kellemes meglepetés, hogy mennyi segítséget kapok a kollégáimtól” 50
A zene a mindennapjaim része 52
„Erős kézfogására a mai napig emlékszem” 54
Nyugdíjba vonult kollégáink 55
Babahírek 56
Gyászközlemények 58
Dávid és Góliát - avagy a „lehetetlen” kihívásokról 59

Impresszum
Kiadja: MVM Paksi Atomerőmű Zrt.
Felelős kiadó: Pekárik Géza vezérigazgató
Főszerkesztő: Torma Dóra; e-mail: atomeromuujsag@npp.hu
Szerkesztőségi munkatárs: Czibuláné Mayer Szilvia
A szerkesztőség tagjai: Enyedi Bernadett, Gyöngyösi Petra, Gyulai János, Lehmann Katalin, Orbán Ottilia, Prancz Zoltán, Susán Janka, Tóth Márton
Szerkesztőség címe: MVM Paksi Atomerőmű Zrt.
Tájékoztató és Látogatóközpont; 7031 Paks, Pf. 71 | Telefon: 75/507-882, Telefax: 1/355-7280 | Internet: www.atomeromu.mvm.hu
Nyomdai előállítás: ATOMIX Kft. Nyomdaüzem | Felelős vezető: Bese Tamás
Tördelés: Schubert Miklós, Szabó Szabolcs
Borítókép: Bodajki Ákos
Belső borítókép: Lencsés János, „A Ti Fotóitok” pályázat

Dr. Kovács Antal
kommunikációs igazgató

Kedves Olvasók!

Ha megkérném Önöket, hogy soroljanak fel három kihívást az életükben, biztos vagyok benne, hogy túl hosszan senkinek nem kellene gondolkodnia. Az is nagyon valószínű, hogy ez a hármas lista szinte mindenkinél különbözne, még akkor is, ha az életük hasonló mederben halad. Egy választóvonal viszont biztosan lenne: az, hogy a felsorolt kihívásokat hogyan éljük meg. Problémát látunk bennük, vagy lehetőséget? „A lehetetlen nem kinyilvánítás, hanem kihívás. A lehetetlen nem létezik" – mondta Muhammad Ali, pontosan megmutatva ezzel a dolog lényegét: lehet egy kihívás, egy probléma külső, tőlünk független, de az, hogy miként állunk hozzá, kizárólag rajtunk múlik.

Az elmúlt két évben voltak közös kihívásaink, ez kétségtelen. Februári lapszámunkban olvashatnak az erőművet érintőkről, Pekárik Géza vezérigazgatóval készült szokásos év eleji interjúnkban szó esik az eredményekről és nehézségekről egyaránt, de tájékozódhatnak vállalatcsoportunk egyik nagy átalakulásáról, a NUKA Zrt. és az Atomix integrációjáról is. Elindítunk emellett egy új rovatot is az Atomerőmű magazinban: az „Új arcok"-ban olyan kollégák mesélnek most és a jövőben tapasztalataikról, akik nemrégiben kezdték meg erőműves pályafutásukat.

„Hoztuk a kötelezőt”

Torma Dóra | Fotó: Bodajki Ákos

15,99 TWh-nyi megtermelt árammal működésének ötödik legjobb évét zárta az atomerőmű 2021-ben. Pekárik Géza vezérigazgatóval az elmúlt év eseményei mellett az idei feladatokról beszélgettünk: a kiemelt projektek új fázisáról és a Paks II.-projekthez kapcsolódó munkákról.

– *Hogyan alakult a tavalyi év az erőműben, és hogyan értékeled a vállalat teljesítményét?*

– Impozáns biztonsági mutatók mellett az atomerőmű történetének ötödik legjobb évét zártuk, közel 16 TWh villamos energiát termeltünk, ami dicsőségtáblára nem kerül ugyan, de hoztuk a kötelezőt. A ’21-es év is bizonyította, hogy a biztonság és a termelékenység kéz a kézben járnak, jó termelési eredményt csak magas szintű biztonság mellett lehet egy atomerőműben elérni. Három főjavításunk volt, köztük az egyik egy teljes zónakirakással járó karbantartás. Utóbbi visszaindulása nem volt zökkenőmentes, emellett küzdöttünk a hermetikus átvezetőkkel is például, emiatt extra karbantar-

tásokat is végeztünk tavaly. Ennek ellenére az össztermelési eredmény jó lett, az átlagos rendelkezésre állás is picit meghaladta a 90%-ot. Nem terveztünk csúcsot tavalyra és idénre sem, most más aspektusból lesz érdekes az év.

A villamosenergia-fogyasztás nőtt az országban az év folyamán, sorra dőltek meg a fogyasztási csúcsok is. A hazai termelés – leginkább a megújuló energiaforrásoknak köszönhetően, elsősorban a fotovoltaikus erőművek bekapcsolódása révén – növekedett, emellett azonban nőtt az import-villamosenergia részaránya is. Összességében az atomerőmű tavaly a hazai termelés 47,98 %-át biztosította, ez néhány százalékkal kevesebb, mint korábban, de továbbra is meghatározó szereplői vagyunk a magyar villamosenergia-piacnak, és ár szempontjából is megőriztük a piaci vezető pozíciónkat, vagyis hazánkban mi termeljük legolcsóbban a villamosenergiát.

Magyarországi villamosenergia-felhasználás és a PAE részaránya a hazai termelésben

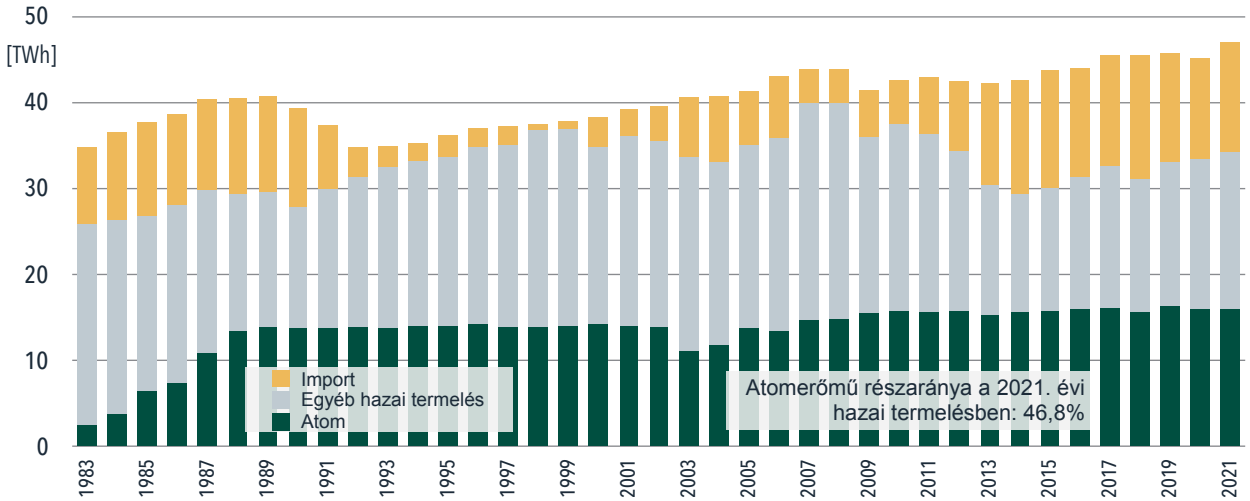

Üzemeltetési mutatók 2021 / RTO ÜECS

– *Az energiaár-kilengéseket mennyire tudja kompenzálni az erőmű olcsó termelése?*
– Az atomerőműben megtermelt olcsó villamos energia elengedhetetlen az energiaigényes ipari termelőegységek versenyképességének megtartásához, illetve a lakosság folyamatos és elfogadható áron történő energiaellátásához. Természetesen a magyarországi energiaárak alakulása nem független az európai energiapiacokon kialakuló trendektől, a hazai termelés arányának növelésével és az import-villamosenergia arányának csökkentésével azonban az árakat jellemző volatilitás valamelyest csökkenthető.
Decemberben megtapasztaltuk a saját bőrünkön is, hogy a gyorsan változó piaci környezet milyen hatást generálhat. A 2. blokk nem tervezett néhány napos leállítása miatt közel 700 millió forint árbevétel-kiesést realizáltunk. Ezzel a leállással az Éves kereskedelmi szerződésben rögzített meg nem termelt villamos energia elfogadható határértékét is meghaladtuk, ami miatt a kereskedőnek a kiegyenlítő és helyettesítő energia díját is meg kellett fizetnünk, mégpedig az áramtőzsde napi árán. Így a közel 700 milliós árbevétel-kiesés mellé egy kb. 7 milliárdos kiegyenlítő- és helyettesítőenergia-díjat is fizettünk, nyilvánvalóan az eredményünk terhére. Ez konkrétan azt jelenti, hogy az eladási árunk kb. tízszeresén tudtunk helyettesítő és kiegyenlítő energiát vásárolni a tőzsdén!
Hát, nagyon szíven ütött ez a történet, és előtérbe is helyezte számomra azt a minőségi követelményt, hogy megbízható termelőnek is kell lennünk. Ez azt is jelenti, hogy akkor és annyit kell termelnünk, amikor és amennyit mondtunk, terveztünk! Ez egy atomerőműre jellemző összetettségű termelőeszközre vonatkozóan nagyon komoly kihívás, hiszen a nagyszámú komponens egyedi problémái szövevényes kölcsönhatások révén okozhatnak blokkleállást, és éppen az ilyen szituációk elkerülésére való felkészülés, illetve ezen helyzetek kezelése adja a szakma szépségét.

A Paksi Atomerőmű villamosenergia-termelése

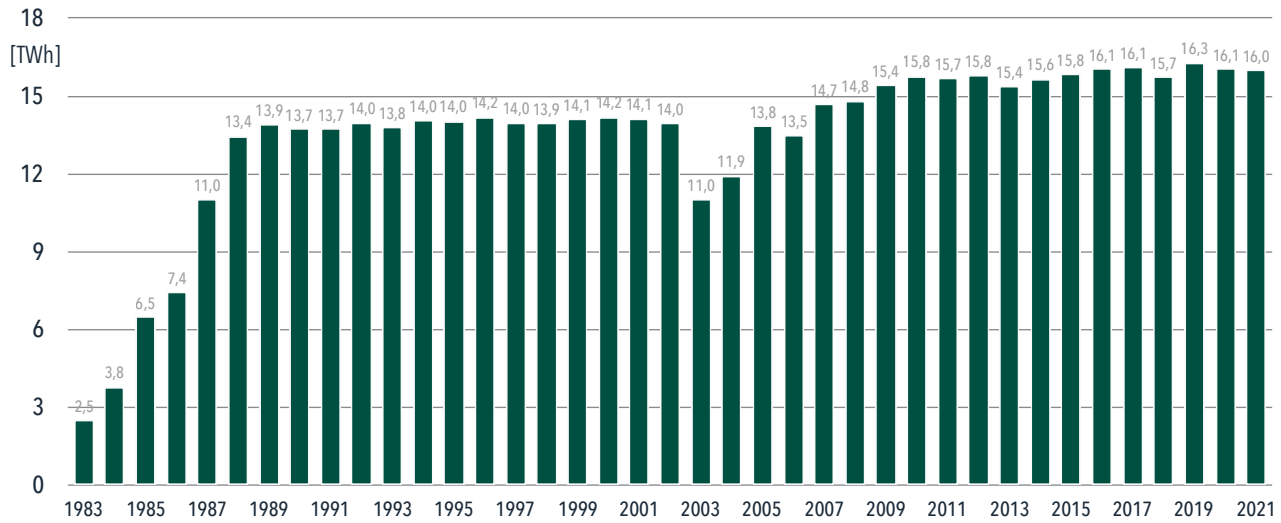

Üzemeltetési mutatók 2021 / RTO ÜECS

MVM Paksi Atomerőmű

– *A normál üzemi működésen és karbantartáson túl milyen egyéb feladatok voltak?*
– Három kiemelt projektünk van, melyekkel immár évek óta foglalkozunk. Az Irányítástechnikai Rekonstrukció Kiemelt Projektben a három legfontosabb, illetve legnagyobb volumenű témában még a közbeszerzési eljárásokon dolgozunk, már a végső szakaszban vagyunk. Bízom benne, hogy heteken belül meg tudjuk kötni a szerződéseket, és a tervezési szakaszba léphetnek ezek a feladatok.

A Termelési Alrendszer Működésfejlesztési (TAMF) Kiemelt Projektben az ütemezésnek megfelelően halad a munka. Azokat a változásokat, amelyeket a munkairányítási rendszerben be akartunk vezetni, megtettük, ezek pozitív hatásai már látszanak a napi gyakorlatban és a mutatókban is. A bevezetett új gyakorlatok révén hosszú ideje fennálló problémák oldódtak meg, s látjuk, hogy miért használja a legtöbb atomerőmű a világban ezt a működési modellt. 2022-ben az év közepén megtörténik majd az informatikai átállás is a projekt keretében, a korábbi Asset Suite szoftver 6-os verziója helyett a 9-re. Ez egy izgalmas feladat lesz idén. Úgy gondolom, hogy a részletes felkészülés, a precíz tervezés, az oktatások és a tréningek mellett óriási türelemre is szükség lesz. Most az év elején született döntés arról, hogy a TAMF második lépcsőjébe is belevágunk. Ez a konfigurációkezelés és a berendezésmegbízhatósági folyamat további adaptációját jelenti, nem állunk le az AS9 bevezetésénél.

A harmadik kiemelt projekt a Bővítési és Koordinációs Kiemelt Projekt. Ebben is jelentős előrelépés történt tavaly, a határidőnél kicsit korábban átadtuk a területünk egy részét a Paks II.-nek, és befejeztük a műszaki függetlenítési munkálatokat ezen a területen. Még vannak hátra kisebb simítások, még jelen vagyunk az átadott ingatlanon, de ezek már tényleg apróságok. Maradtak még a rendelkezésükre bocsátott területen olyan létesítmények, amelyekben illetékesek vagyunk, mint például az Atomenergetikai Múzeum vagy a Karbantartó Gyakorló Központ. Ezeket a továbbiakban is használjuk, de megszülettek azok a megállapodások, amelyekben szabályoztuk, hogy hogyan és milyen feltételekkel tudjuk őket működtetni a beruházási terület mellett. Fontos momentuma volt ez tavaly nyáron a Paksi Atomerőmű és a Paks II. együttműködésének, hiszen így vált Paks II. is képessé arra, hogy az új blokkok szállítójának munkaterületet tudjon biztosítani. Látjuk, hogy a felvonulási létesítmények építése, a tesztrésfalazás és a teszt-talajszilárdítással kapcsolatos munkák már meg is kezdődtek.

Idén – annak függvényében, hogy a Paks II. létesítési engedélyezése és a kapcsolódó egyéb engedélyek intézése hogyan alakul – várható, hogy az előkészítő fázisból a végrehajtási fázisba lép át az új blokkok építésének projektje, ami azt jelenti, hogy elkezdődik majd a technológiával kapcsolatos épületek építése is. A beruházás intenzitásának növekedése komoly és meghatározó változásokat hoz a mi mindennapi életünkben is.

Köszönetet szeretnék mondani minden kollégának, aki a tavalyi év teljesítése érdekében a normál és egyedi feladatok végrehajtásában aktívan és konstruktívan részt vett!

– *Hogyan élte meg az erőmű, az itt dolgozók a pandémiát?*

– Tavasszal jelentek meg és váltak elérhetővé széles körben a védőoltások. Az erőműben is a társadalomra jellemző megosztottság alakult ki a viszonyulás kérdésében: vannak oltáspártiak, és vannak, akik elutasítják az oltakozást. Ez a megosztottság vezetett nálunk is azokhoz a kényszerintézkedésekhez, amelyeket nemrég is tapasztalhattunk, hogy az egészség megőrzése érdekében külön kellett kezelni a védetteket és a nem védetteket. A mostani vírusvariáns a gyors terjedésével és enyhébb tüneteivel talán felgyorsítja az átimmunizálódás folyamatát a vállalaton belül is.

– *Terveztek kötelező oltást?*
– A lehetőség mérlegelését követően arra jutottunk, hogy nincs igazán gyakorlati haszna a kötelező oltás elrendelésének. Az erőmű területén nemcsak erőműves, hanem más munkáltatók munkavállalói is jelen vannak, a cégvezetők viszont értelemszerűen csak a saját munkatársaikra vonatozóan írhatják elő a védőoltást a munkavégzés feltételeként. Annak pedig nyilván nincs sok értelme, hogy azonos munkaterületen egyes munkavállalói csoportoknak az oltottság a munkavégzés feltétele, másoknak pedig nem. Emellett úgy vélem, hogy ha a védőoltások alkalmazásának mind az orvosszakmai indokoltága, mind pedig a társadalmi hasznossága is igazolt, akkor nem a cégvezetőknek kell ebben döntést hozni…
Ugyanakkor szerintem biztonságtudatosságunk egyik fokmérője az, hogy milyen átoltottságot érünk el, mennyien szerzünk tudatosan védettséget a koronavírussal szemben. Ha ilyen szempontból vizsgálom az adatainkat, akkor úgy látom, hogy van hová fejlődnünk. A 86% körüli oltottság az atomerőművi biztonsági szemlélethez képest szerény érték. Arra számítottam, hogy ennél lényegesen magasabb átoltottság lesz ránk jellemző. Az atomiparban dolgozó kollégáktól elvárás a biztonságtudatosság, és az, hogy képesek legyenek a kockázatok helyes felmérésére, azok arányos kezelésére. Az átoltottsági ráta megítélésem szerint ennek egyik mutatója.

Részarány a bruttó hazai termelésben – 2021

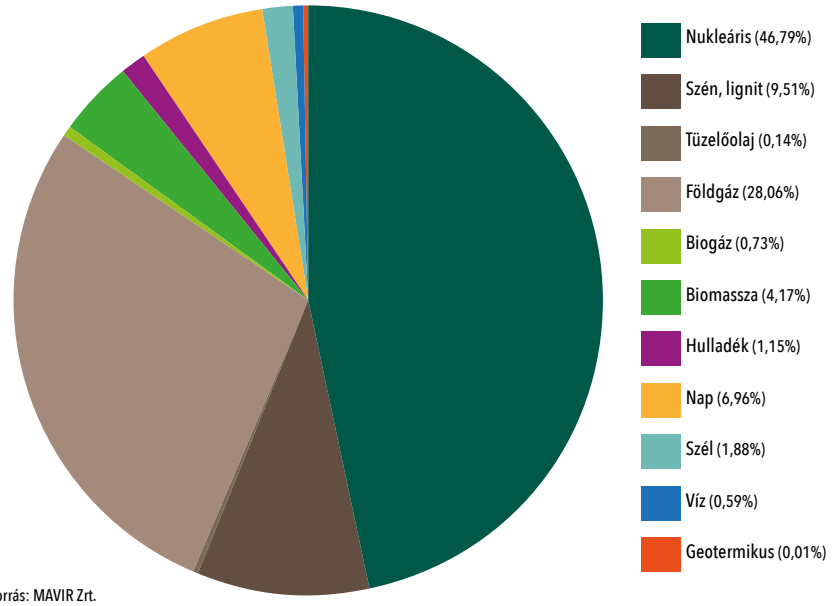

Forrás: MAVIR Zrt.

– *Mi várható 2022-ben az erőmű életében?*
– Viszonylag korán kezdjük idén a főjavítási szezont, február 2-án áll le a 3. blokk. Sajnos most azt az időszakot éljük, amikor a fertőzöttségi görbe felszálló ágban van, egyre több napi megbetegedés tapasztalható. Jó lenne ezt a görbét kilapítani, fontos, hogy minden szakterületen a főjavítási feladatokhoz szükséges szakembergárda rendelkezésre álljon. Az előző járványhullámok során már kidolgoztuk azokat az intézkedéseket, melyek bevezetésével biztosítható a zavartalan munkavégzéshez szükséges létszám. „Szerencsére" a mostani variáns rövidebb lefutási idejű, és enyhébb tünetekkel járó megbetegedéseket eredményez, az érintett kollégák viszonylag hamar vissza tudnak térni a munka frontjára, de ennek ellenére kiemelt figyelmet kell fordítani a szakemberek folyamatos rendelkezésre állására. Remélem, hogy a mostani hullám elmúlásával fellélegezhetünk kicsit, hiszen a következő főjavítás majdnem fél év múlva kezdődik a nyáron. Idén nem tervezünk teljes zónakirakásos főjavítást, egy közepes és egy rövid leállást hajtunk majd végre a mostani mellett.
Az új blokkok építése kapcsán is lesznek új kihívások. Például a tervek szerint a hideg vizes csatorna közös lesz Paks II.-vel, így a szigethasználatra (a hideg és meleg vizes csatorna közötti területre) földhasználati megállapodást kell kötnünk. A 400 kV-os alállomás környezetét is át kell alakítani, egyrészt a MAVIR igénye szerint, másrészt a Paks II.-beruházás kiszolgálhatósága érdekében. Nagyon sok feladat van és lesz tehát, amelyeket az üzemeltetői alapfeladataink mellett kell elvégeznünk.

– *Visszatérő téma az atomerőművel kapcsolatban a további tízévnyi üzemidő-hosszabbítás. Ennek megalapozása időigényes, sokéves feladat lehet, ha a döntéshozók szükségesnek látják. Történt változás, előrelépés ebben az elmúlt évben?*

– A további üzemidő-hosszabbítással kapcsolatban azt tudjuk, hogy amíg az új blokkok létesítési engedélyezése nem fejeződik be, addig nem érdemes foglalkozni ezzel a kérdéskörrel. A tulajdonos vesz majd igénybe. Remélem, hogy a közeljövőben a tulajdonossal közösen érdemben érvelhetünk majd az előkészítés megkezdéséről szóló döntés érdekében.

kérésére megvalósíthatósági vizsgálatot végeztünk. Ez azt mutatta, hogy műszakilag nincs akadálya a további üzemidő-hosszabbításnak, gazdaságilag az összes észszerű szcenáriót figyelembe véve ez egy jó, megtérülő befektetés lehet, ugyanakkor az engedélyeztetéshez szükséges keretrendszer jelenleg nincs meg a hazai jogszabályi környezetben.

A TÜH kérdésére megítélésem szerint a nemzeti energiastratégia felülvizsgálata során lehet és kell majd visszatérni, ugyanakkor tekintettel kell lenni arra, hogy az előkészítés és az engedélyeztetés számottevően hosszú időt

– *Működhet egyszerre, párhuzamosan is a két erőmű?*

– Hogyne, hiszen az eredeti ütemtervek szerint is tervben volt a két létesítmény párhuzamos üzemelése. A megtermelt villamos energiával kapcsolatos piaci elemzések azt mutatták, hogy biztosan szükség lesz erre a többletenergiára. Lehet, hogy itthon is, de ha mégsem, akkor az azért látszik, hogy a régióban, főleg délre, a balkáni országokban az áram értékesíthető. Nemrég volt a hírekben például, hogy Koszovóban villamosenergia-fogyasztási korlátozásokat vezettek be. Egyrészt nagyon fontos lenne a hazai ipar számára, hogy a legolcsóbb forrásból álljon rendelkezésére a villamos energia, másrészt pedig elengedhetetlen, hogy hazánk ne legyen kitéve annak az ellátásbiztonsági kockázatnak, amit egy 30% körüli magas importenergia-részarány képvisel.

Pozitív hozadéka lenne a további üzemidő-hosszabbítási előkészítés megkezdésének az is, hogy a társaságunknak ismét stabil, hosszú távú jövőképe lenne. Ez sajnos most hiányzik.

Emellett hiszek abban, hogy az „egy telephely – egy üzemeltető" koncepció hosszú távon az egyetlen életképes megoldás a két létesítmény üzemeltetésére, melynek mihamarabb teret kell nyernie, évtizedekre biztosítva így a stabil perspektívát és a hazai atomerőművi energiatermelés színvonalas fenntarthatóságát.

NUKA–Atomix-integráció

A részek összessége

Gyöngyösi Petra | Fotó: Bodajki Ákos

Az MVM Csoport egyik tagvállalata, az MVM Nukleáris Karbantartó Zrt. és a Paksi Atomerőmű tulajdonában álló Atomix Kft. működése is szorosan kapcsolódik az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. tevékenységéhez. Ennek kapcsán született döntés a NUKA–Atomix-integráció megvalósításáról az atomerőmű biztonságos és költséghatékony villamosenergia-termelésének támogatása, továbbá egyes központi, működést támogató üzleti funkciók magasabb hatékonyságának elérése érdekében. Az ehhez kapcsolódó, a tavalyi évben elvégzett sikeres munkát a cégvezetés az „Év Csapata" díjjal jutalmazta.

Arról, hogy hogyan jutottak el az elhatározástól a megvalósításig, és ehhez mennyi időre és milyen előkészületekre volt szükség, Stolczenbachné Nagy Krisztina humánpolitikai, Osztermájer Mónika gazdálkodási és kontrolling, illetve dr. Vajna Zoltán logisztikai főosztályvezetővel és Gerzsei Zoltán menedzsmenttámogató osztályvezetővel beszélgettem. A négy PA Zrt.-s szervezet vezetője az új típusú működés bevezetésével járó kezdeti nehézségek mellett a sikeres megvalósításról, majd a fejlesztési lehetőségekről és a jövőbeli elképzeléseikről is tájékoztatott.

Az alapkoncepció

Az MVM Zrt. az 1/2018/X.24 sz. elnök-vezérigazgatói határozatával megalapította az ún. Sárga projektet, amelynek céljaként az MVM Csoport műszaki szolgáltatási kompetenciáinak áttekintését és az esetleges párhuzamosságok

megszüntetését tűzte ki. A Sárga projekt eredményeként elkészült egy csoportszintű műszaki szolgáltatási térkép, a koordináció és transzparencia megteremtésének koncepciója, valamint megtörtént a profiltisztítás, illetve a cégstruktúra átalakítása. Az MVM Sárga projekt egyik eredményeként az MVM OVIT Zrt.-ből megalakult az MVM Nukleáris Karbantartó Zrt. (NUKA Zrt.), hogy a Paksi Atomerőműnek műszaki szolgáltatásokat nyújtson. Az erőforrások hatékony felhasználása érdekében a NUKA-ban nem alakítottak ki néhány központi, működést támogató üzleti funkciót, hanem azokat (beszerzés; gazdaság; HR; IT; létesítmény, flotta- és vagyongazdálkodás; EBKM; jog; kommunikáció) az MVM XPert Zrt.-től (XPert Zrt.) szolgáltatásként, illetve a jogi területen többes foglalkoztatással, az XPert munkavállalóival vette igénybe. Mivel a NUKA tevékenysége nagyon szorosan Pakshoz kötődik, értelemszerűen adódott az az igény, hogy az atomerőmű szakterületei vizsgálják meg, hogy a szerződésben érintett üzleti funkciók átvétele jelenthet-e magasabb hatékonysági szintet.

Közös célok

Az üzleti folyamatok integrálásával kapcsolatos belső egyeztetések arra is rávilágítottak, hogy a szolgáltatási modell egyes területein még nagyobb hatékonyság érhető el, amennyiben a vizsgálat a Paksi Atomerőmű kizárólagos tulajdonában és irányítása alatt álló Atomix Kft.-re is kiterjed. Az Atomix fő feladata a Paksi Atomerőmű nukleáris engedélyesi tevékenységéhez, termelésmegbízhatóságához, nukleáris biztonságához, fizikai védelméhez közvetlenül kapcsolódó tevékenységek kiszolgálása, ezért az Atomix és a NUKA egyes szolgáltatásainak átvizsgálásával az esetleges azonos tevékenységek is megszüntethetők és optimalizálhatók.
Majd a részletes elemzések rámutattak arra is, hogy a NUKA–Atomix elkülönülő termelési/szolgáltatási tevékenységeiben valós szinergiák rejlenek, ugyanis mindkét társaság alapvető célja az atomerőmű biztonságos és költséghatékony villamosenergia-termelésének támogatása. Továbbá mindkét társaság az atomerőművel megegyező ellátási láncban végzi tevékenységét, így az atomerőmű tevékenysége meghatározó, és közvetlen hatást gyakorol a NUKA és az Atomix működésére is.

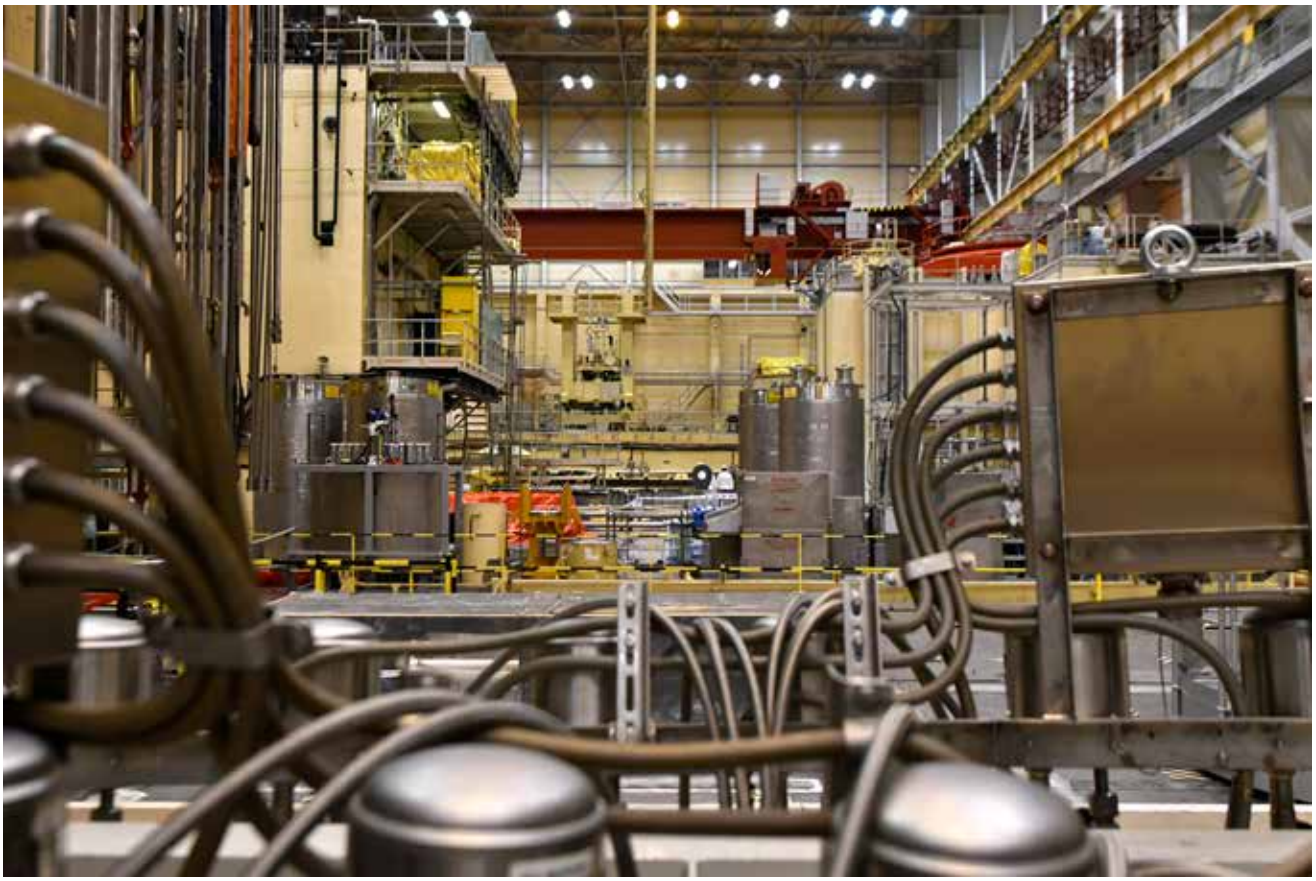

Az ötlettől a megvalósításig – alig hat hónap alatt

Az eredményeket és a szorosabb együttműködésre vonatkozó elgondolást tartalmazó előterjesztést az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. a 2020 augusztusában cégvezetői értekezleten jóváhagyta. Döntés született arról is, hogy első körben három, az alapműködésre leginkább hatással bíró terület (beszerzés, gazdasági, HR) részletes vizsgálatára kerül sor, mert a többi tevékenység (IT; létesítmény-, flotta- és vagyongazdálkodás; EBKM; kommunikáció; információbiztonság; humánbiztonság; környezetvédelem; munka- és tűzvédelem; minőségirányítási és folyamatmenedzsment feladatok; Energiagazdálkodási irányítási rendszer) a Paksi Atomerőmű meglévő emberi erőforrásával elvégezhető. A társaságok összehangolt egyeztetéseinek eredményeként 2020 végére elkészült a Szolgáltatási keretszerződés és annak mellékletei, az Adatvédelmi megállapodás, a beszerzési, a gazdasági és a HR-szolgáltatások tételjegyzékei.

Kritikus pontok

Minden területen a kezdeti időszak hozta a legnagyobb izgalmat. A humán területen az indulás és az első bérszámfejtés. Kritikus volt az indulás első néhány hónapjában, hogy a Jövedelemgazdálkodási Csoport csoportvezető nélkül működött, változatlan létszámmal, de többletfeladat mellett. A bevezetéssel egyidejűleg indult mindhárom tagvállalatnál a Karrieroldal, ugyanakkor a decentralizált időadat-rögzítés is ebben az időszakban vette kezdetét. Az év során pedig a kollégák a csoportszintű ESS-projektben is jelentős részt vállaltak.

A beszerzés esetén a legnagyobb kihívást – mindkét tagvállalat esetében – az alábbi területek jelentették:

- a meglévő szerződéses állomány tételes/részletes ismeretének hiánya,
- a szakmai, pénzügyi és jogi kollégákkal való együttműködés kialakítása,
- az egyes eljárások lebonyolításához szükséges dokumentumok megismerése, valamint az engedélyezők által megkövetelt dokumentumok formai és tartalmi követelményeinek elsajátítása,

- az új kollégák szabályokkal, kollégákkal, szállítókkal és a piaci viszonyokkal kapcsolatos ismereteinek megszerzéséhez szükséges idő hiánya, melyet tovább nehezített a pandémia miatt elrendelt „home office" időszak,
- az üzletfolytonosság – szabályok betartása melletti – biztosítása.

A minőségirányítási és folyamatmenedzsment-feladatok terén az első időszakban sok tevékenységet hozott és nagy erőforrás-lekötést eredményezett a NUKA-szerződés, ennek viszont jelentős részét a csoportszintű irányítási rendszer változása okozta. A változás csoportszinten jelentős feladatmennyiséget generált, mind a saját, mind a NUKA oldalán is. Szerencsére a társaságok közötti kommunikáció megfelelő volt, a feladatok megosztása rendben működött. „Relatíve új" társaságként, az új irányítási rendszerhez kötődő belső auditok és külső fél általi tanúsítások sikeres lefolytatása volt a másik jelentős kihívás, amely témákban szintén zökkenőmentes volt az együttműködés, a feladatokat sikerült határidőre, jó minőségben megoldani.

A pandémia a kezdeti lépéseket nehezítette, így a NUKA folyamatainak, helyszíni körülményeinek megismerése némileg komplikáltabbá vált.

Szükséges változtatások

A szinergia már a szolgáltatás megindulásával érezhető volt, hiszen az integráció kapcsán mindhárom társaság folyamatainak áttekintése megtörtént, mind a jogszabályi, a csoportszintű és a saját belső szabályozóknak való megfelelés, mind a hatékonyság tekintetében.

A társaságok „együttkezelése" lehetőséget adott egyfajta „magasabb szintű szemlélet" érvényesítésére, ahol könnyebben megtalálhatók azok a helyes megoldások és döntések, amelyek – a társaságok egyéni érdekeit is szem előtt tartva – az előnyök legjobb kombinációját adják a három társaság számára.

A korábbi Értékesítési Csoport átalakításával egy részben új szervezeti egység is létrejött. A beszerzési feladatok ellátása az Értékesítési és Tagvállalati Beszerzési Csoporthoz került, amelynek rögtön a megalakulásakor számos, a működését deklaráló feladata volt: egységes, azonos elvek alapján történő beszerzési folyamatok kialakítása; egységes riportálási és adatszolgáltatási környezet megalkotása; javaslattétel mindhárom tagvállalat esetében racionalizálási lehetőségekre; szakmai szervezetekkel, vezetőkkel történő kommunikációs csatornák kiépítése és a bizalom megalapozása.

Fejlődési és fejlesztési lehetőségek

Mind a humán, mind a gazdasági területen folyamatosan vizsgálják a lehetőségeket, ugyanakkor előnyt jelent, hogy a két integrált társaság munkavállalói legtöbb esetben a PA Zrt.-s munkavállalókhoz „közel" dolgoznak, így a tapasztalatok szerint sok esetben érvényesíthetők az egységes eljárások. A társaságok szakterületi ügyintézőivel zökkenőmentes, jó kapcsolat és színvonalas együttműködés alakult ki.

Módszertani változásokra talán már nincs szükség, de természetesen mindig lehet fejlődni. Ezeket a pontokat folyamatosan azonosítják, és amint lehet, reagálnak rájuk. A PA Zrt.-s kollégák is tesznek javaslatot javító intézkedésekre, amelyeket a tagvállalatok vezetői egyeztetnek, majd megállapodás esetén be is vezetnek. Jelenleg finomhangolások vannak folyamatban és bizonyos feladatok kiterjesztése is zajlik.

Együttműködésben

– *Hogyan lehetett illeszteni az integrációs lépéseket, illetve a két tagvállalat sajátosságait a meglévő PA Zrt.-s folyamatokhoz, munkamódszerekhez, infrastruktúrához és humánerőforrás-bázishoz?*

Stolczenbachné Nagy Krisztina:
– Általánosságban igaz, hogy az integráció legidőigényesebb feladata az ügyintézési gyakorlat kialakítása volt. A folyamatok kialakítása során fokozott figyelmet fordítottunk arra, hogy a három társaság folyamatait a lehetséges mértékben egységesítsük. Mindkét társaság esetében felülvizsgáltuk a csoportszintű és helyi szabályozásoknak való megfelelést, intézkedéseket tettünk az esetleges eltérések megszüntetésére vagy az érintett szabályozások, vagy a gyakorlat módosításával, attól függően, hogy melyik volt hatékonyabb. A mindennapi gyakorlat kialakítása során arra is ügyeltünk, hogy az esetlegesen „öncélú" vagy duplikált tevékenységeket megszüntessük. Meghatároztuk az egyes folyamatlépésekhez tartozó felelősségi köröket és határidőket, kapcsolattartási formákat, a pontos eljárásokat, egészen a dokumentumátadás útvonalának szintjéig, valamint kialakítottuk az ügyintézés során használt nyomtatványokat. További időigényes feladatot jelentett a jelentős mennyiségű dokumentáció feldolgozása, az új működési modellhez igazodó rendszerezése. A mi területünkön az integrációt ugyanakkor megkönnyítette, hogy csoportszinten egységes keretrendszert biztosítanak a központi HR-eljárásrendek, továbbá a működést támogató főbb HR informatikai rendszerek (SAP HCM, SAP ESS, SAP SF) mindhárom társaságnál használatban voltak és vannak. Az integrációval egyidejűleg zajlott a decentralizált munkaidős projektünk, ekkor már számoltunk azzal, hogy a Munkaidő-nyilvántartási Csoport (ACSO) átalakul, és az itt meglévő humán erőforrást más-más szakterületen vesszük majd igénybe, ugyanakkor számoltunk az Atomixnél lévő HR-munkatársak egy részének a felvételével.

Dr. Vajna Zoltán:
– A beszerzési folyamatokat mindhárom tagvállalat esetében a csoportszintű szabályzatok határozták meg, így maguk a beszerzési folyamatok, keretek ismertek voltak számunkra. Azonban 2021 első felében el kellett készíteni a központi irányelveknek megfelelő beszerzési szabályzatot, amellyel megteremtettük a mindkét tagvállalatra vonatkozó egységes keretrendszerű beszerzési szabályzót.

– *Egy év elteltével mi a véleményetek a rendszer működéséről? Milyen mértékben sikerült megvalósítani az elképzeléseket?*

Stolczenbachné Nagy Krisztina:
– A két tagvállalat feladatainak átvétele szinte minden munkavállalónál többletterhelést jelent, mely különösen a vezetői munkakörökben koncentrálódik. Az eddigi 2500 munkavállaló mellé még 1600 munkavállaló HR-ügyeit látjuk el. A HR-folyamatok jól működnek, és úgy gondolom, hogy sikerült megvalósítani a kezdeti elképzeléseket; megfelelő, hatékony gyakorlatot alkalmazunk mindkét társaság esetében, és ezt már a biztos tudás szintjén működtetjük. Minden HUFO-s, MSZO-s, HSZO-s munkavállaló célja, hogy a saját szakterületén a legjobbat nyújtsa a munkavállalók számára, függetlenül attól, hogy a PA Zrt., a NUKA vagy az Atomix munkavállalójáról van szó.

Osztermájer Mónika:
– A gazdasági folyamatok a társaságok esetében javultak. Tudtunk új, társaságunk által már használt, alkalmazott módszertant, folyamatot bevezetni mindkét társaság esetén. Megismertük működésüket, elszámolásukat, költségcsökkentést tudtunk elérni gazdálkodásukban. A gazdasági terület kollégái kihívásnak érezték a két cég gazdálkodásának megismerését, folyamatosan törekszenek a jobbító intézkedések meghozatalára, melyek esetén a cégek partnerek is.

Dr. Vajna Zoltán:
– A kezdeti nehézségek mellett sikerült megtalálni a közös hangot, és hatékony együttműködést kialakítani a tagvállalatok szakmai szervezeteivel. A kereskedelmi értékeléseket gyakran a szakmai szervezetek szakmai-piaci ismereteinek felhasználásával végezzük, együttműködve próbálunk az adott társaság és a PA Zrt. számára legkedvezőbb feltételeket

elérni az ajánlattevőkkel szemben. A nagyobb projektek esetében, pedig igyekszünk bevonni az atomerőművi igénylői területet az értékelésekbe, így biztosítva azt, hogy a fővállalkozói ajánlatok az igénylői elképzelések szerint készülhessenek.

Gerzsei Zoltán:
– A csoportszintű szabályozási keretrendszer változását követően most nyílik lehetőség a szabályozókban még meglévő szinergiák megtalálására, jó gyakorlatok megosztására, és beépítésére a mindennapokba mindkét fél részéről. Az elkövetkező időszakban lehet közösen működtetni a rendszert, támogatva a NUKA minőségirányítási feladatait.

– *A NUKA–Atomix integrációs csapat 2021. évi tevékenységét a cégvezetés is elismerte? Mit jelent ez számotokra?*

Stolczenbachné Nagy Krisztina:
– Ahogy a kollégáknak, úgy nekünk vezetőknek is nagy örömet jelentett a díjazás. A cégvezetés elismerte az integráció előszítésével és megvalósításával járó erőfeszítéseket, az elért eredményeket, „Év Csapata" díjjal jutalmazta az integrációs csapatot. Egy feladat megvalósítása során nem az motivál minket, hogy a végén kitüntetésben részesüljünk, hanem hogy a feladatot a lehető legjobban végezzük el.

Osztermájer Mónika:
– Az integráció előkészítésekor mindenki a meglévő feladatain felül, többleterőforrás nélkül dolgozott a bevezetés sikeressége érdekében, nem beszélve arról, hogy a feladat/munkaátvétel éppen a pandémiás időszakban történt. A kollégák saját gépen, távoli eléréssel, „online oktatással" vették át a NUKA/Atomix tagvállalati feladatokat. A személyes megbeszélések hiánya tovább nehezítette az amúgy sem egyszerű feladatátvételt.
Már csak ezek miatt is a díj hatalmas elismerést jelent, a cégvezetés értékelte teljesítményünket, az iránt tanúsított megbecsülését fejezte ki, melyet nagyon köszönünk!

Dr. Vajna Zoltán:
– Ez az elismerés elsősorban azt jelenti számunkra, hogy a Paksi Atomerőmű sikeresen megvalósított egy olyan komplex feladatot, amelyben idáig még nem volt tapasztalata.

Ezúton is szeretnénk megköszönni a humánpolitika-gazdasági-logisztikai területen dolgozó minden kollégánknak erőn felüli munkáját, mellyel hozzájárul az integráció mindennapi sikerességéhez.

– *Milyen terveitek vannak a jövőre nézve az integráció terén?*

Stolczenbachné Nagy Krisztina:
– A jövőbeni fejlesztési terveink közé tartozik az elektronikus ügyintézés fejlesztése, a munkaügyi folyamatok „workflow"-sítása. Februártól elindítjuk a „PA Zrt.-s kilépő workflow" folyamatot, melyet szeretnénk a NUKA és az Atomix esetében is megvalósítani. Ugyanígy szeretnénk majd a toborzást, beléptetést, munkaköri változással/áthelyezéssel kapcsolatos tevékenységeket is a digitális ügyintézés felé terelni.
A NUKA esetében tavasszal szeretnénk elindítani egy, a munkaidő-rögzítéshez kapcsolódó projektet is.

Osztermájer Mónika:
– Gazdasági területen a most már megismert, használt rendszerek, kimutatások fejlesztése a cél, mellyel a tervezés, beszámolás pontossága tovább növelhető. A folyamatokat mind a pénzügy, mind a számvitel, mind a kontrolling kapcsán igyekeztünk a PA Zrt. mintájára kialakítani, melynek finomra hangolása jövőbeni feladatunk.

Dr. Vajna Zoltán:
– Logisztikai területen a raktári integráció területén vannak terveink. Az első integrációs tapasztalatokat is ezen a területen szereztük, hiszen először a NUKA részére kezdtünk el komplex raktározási szolgáltatást nyújtani. A NUKA esetében 2020 áprilisa óta a teljes raktározási szolgáltatást a Paksi Atomerőmű szervezete nyújtja. Tavaly az Atomixre is elkezdtük kiterjeszteni a raktározási szolgáltatást, de ott már nem a „mindent egyszerre" módszertan mentén kezdtünk el dolgozni, hanem anyagcsoportok szerint haladtunk és vizsgálódtunk. Fontos megjegyezni, hogy az elmúlt időszakban a RAKO-s kollégák erőteljes támogatása mellett mind a két tagvállalatnál bevezettük a SAP WM-modult, és így egységesítettük az üzleti folyamatokat is. Célunk, hogy az anyagcsoportokon végighaladva befejezzük az Atomix integrációját.

Kétszer az Országos Kékkörön

Lehmann Katalin | Fotó: saját archívum

Az Országos Kékkör (OKK) összesen 2583 km hosszú, rajta 295 bélyegzőhely található, és magába foglal három nagy, önálló túraútvonalat: az Országos Kéktúrát, a Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúrát és az Alföldi Kéktúrát. Az elmúlt közel két és fél évtizedben Gergely László, aki a Karbantartási Igazgatóság Üzemfenntartási Főosztályán főosztályvezető és szabadidejében túravezető, bejárta az ország szinte minden táját, így maga is több millió lépést szerzett túrabakancsába. A válasz arra, hogy van-e kihívás ebben a csodálatos felfedezőútban: igen. De a kihívás jelen van újra és újra, mindennap; ha esik, ha fúj, ha szikrázó a napsütés, ha már a legkényelmesebb bakancs sem kényelmes. Az országjáró út és a célba érkezés egyformán felemelő és emlékezetes, semmihez sem fogható tudást ad; igazi honismereti utazás.

– *Mit jelent számodra a túrázás, mikor kezdtél túrázni?*

– Kikapcsolódás, rekreáció, hobbi, kaland, országismeret megszerzése volt a cél. Eleinte egynapos túrákra jártam, majd nem sokkal később – felkérés útján – bekerültem a túravezetők közé. Ezt követően kezdtem el egynapos, majd egyhetes túrákat vezetni. Ennek már huszonöt éve, de mind a mai napig szervezek és vezetek túrákat.

– *Mi kellett ahhoz, hogy túravezető legyél?*
– Vizsgákat kellett tennem. Az ASE Természetjáró Szakosztályon belül a bronz jelvényes túravezetői vizsgát mindenki megszerezte, aki túrát vezetett, illetve néhányan továbbléptünk, és az ezüst jelvényes túravezetői tanfolyamot is elvégeztük. Ezeken a tanfolyamokon különféle oktatásokban részesültünk; szabályokból, szervezésből és tájékozódásból vizsgáztunk, illetve egészségügyi felkészítést is tartalmaztak ezek a képzések. Ezek együttesen adják az úgynevezett jogosítványt a túravezetéshez.

– *Mikor döntöttél úgy, hogy elkezded a kéktúrát?*
– A kéktúrázás lehetősége 2001-ben merült fel a szakosztályon belül, akkor még csak a túravezetők között. Egymással szemben is volt egy elvárás, és hogy illendő lenne teljesíteni. Az Országos Kéktúrát ismerik a legtöbben, ez a bizonyos ,,Másfél millió lépés Magyarországon", amelyről egy nagyon sikeres tévéfilmsorozat is készült, és ami nagyban hozzájárult a túra népszerűsítéshez.
Bár előzetesen meghirdettük, lényegében csak egy-két ,,nem túravezető" vett részt ezeken a túrákon, így a szakosztályon belül meghirdetett első Országos Kéktúrát a túravezetők mindössze egy része teljesítette.
Az Országos Kéktúra ma már 1170 km hosszúságú, és 20 km-es napi átlagot feltételezve kb. 60 túranap alatt teljesíthető – amihez hozzájön az utazások időszükséglete, mivel Paksról adott esetben egészen távolra, például a Zemplénbe kellett utazni. Nekünk 72 nap volt a túra teljesítése. Mivel dolgoztunk, ezért a szabadságunkból vettük el az időt, így évente két hetet áldoztunk az Országos Kéktúrára, végül tehát öt év alatt teljesítve a kitűzött célt.
A szabályok szerint bármelyik irányból, bármilyen szakaszokban teljesíthető, de mindig is úgy gondoltam, hogy úgy kell lejárni egy ilyen hosszabb útvonalat, hogy az folyamatában mutassa a tájat, tájegységet, az emberek sokféleségét.

– *… és megcsináltad az Országos Kékkört is, amely több mint 2500 km hosszú…*
– A kékkört úgy csináltam meg, hogy 2001-től 2017-ig minden évben a kéktúrázásnak szenteltem kétszer egy hetet. Összesen ennyi idő kellett ahhoz, hogy kétszer is körbejárjak rajta.

Országos Kéktúra

,,A hosszúságában folyamatosan változó útvonal a Kőszegi-hegységben található Írott-kő és a Zempléni-hegységben fekvő Hollóháza között húzódik, főként Magyarország északi tájain. Hazánk legismertebb és egyben leghosszabb turistaútja. 1961 óta az MTSZ, azt megelőzően a Budapesti Lokomotív Sportkör Természetjáró Szakosztálya, a mai Lokomotív Turista Egyesület jogelődje kezelte. 1979-ben a magyar ismeretterjesztő filmtörténelem legismertebb és egyik legnépszerűbb sorozata, a Másfél millió lépés Magyarországon végigkalauzolta a nézőket a festői útvonalon, kedvet csinálva ezáltal évente több száz embernek a kéktúrázáshoz. A lelkesedés azóta sem hagyott alább, sőt! A National Geographic 2020-ban a világ 25 leginkább ajánlott utazási célpontja közé sorolta az Országos Kéktúrát."
https://www.kektura.hu/okt-szakaszok (2021.01.25.)

– Ennyi év alatt rengeteg változást láthattál az útjaid során…

– Egyrészt az idő is hosszú, de az évszakok váltakozása miatt is érdekes volt. Egészen más a táj kora tavasszal és késő ősszel.

– Milyen évszakban érdemes elkezdeni a túrát?

– Az alapvető mondásom, hogy túrázni mindig érdemes, az év minden napján, de természetesen a túrázásnak a kényelmesebb időszaka az április-május, illetve a szeptember-október hónapok. Ezek azok az időszakok, amikor még nincs túl hideg és nincs túl meleg. Az ősszel elmúló és a tavasszal kinyíló természetnek is megvan a maga szépsége.

– Hogyan szerveztél meg egy-egy napot? Milyen szempontokat tartottál szem előtt?

– Ma már egy kicsit könnyebb a szervezés, hiszen az internetnek köszönhetően rengeteg anyaghoz hozzá lehet jutni. A tizenöt, húsz évvel ezelőtti szervezések még egy kicsit nehezek voltak, és több papírmunkával is jártak. Az elmúlt időszakban jelentős támogatást kapott a turistaság; irodák vannak, ahol részletes tájékoztatást lehet kapni.

Ami a szervezést illeti, azt kellett mindig kitalálni, hogy mekkora szakaszokat teljesítsünk. Számomra a legnagyobb nehézséget a szálláskeresés jelentette. Nagy örömömre a kéktúrákon a résztvevők száma csak nőtt, esetenként 20 fő fölé is, ami azt jelentette, hogy szállást egyre nehezebb volt találni. Az idő előrehaladtával pedig a klasszikus sátrazás már nem működött, ettől kényelmesebbek lettünk, és szerettünk volna megfelelő kényelemben aludni. Erre természetesen azért is van szükség, mert ha nem tudod magad kipihenni, akkor az a másnapi teljesítményedet fogja rontani.

A felszerelés, a csomag összeállításában is nagyon sok mindenre oda kell figyelni. Számomra az első helyen szerepel a kényelmes túrabakancs egy megfelelő zoknival, hiszen olyan terepen járunk, ahol a

Csak a lábnyomodat hagyd az erdőben!

Mit vigyünk magunkkal?

Nagyon fontos a megfelelő ruházat. A kényelmes cipő és zokni elengedhetetlenül fontos a túrázó számára, hiszen a kényelmetlen viselet sok boszszúságot okozhat viselőjének. Ma már hatalmas a ruhaválaszték a túrázó számára; funkcióját tekintve is számtalan cipő, zokni, alsó- és felsőruházat, hátizsákok, sátrak és a hozzájuk tartozó mindennemű kellékek könnyen beszerezhetők, akár az interneten is.

Fontos – legyen szó az év bármely szakaszáról –, hogy étel és ital nélkül ne induljunk útnak! A test egy kiadós túrán jelentősebb mennyiségű folyadékot is veszíthet, így az évszaknak megfelelően készüljünk hideg/meleg itallal.

Ha útnak indulunk, mindenképpen hasznos magunkkal vinni – bár alapvetően mindig nálunk van – teljesen feltöltött állapotban a mobiltelefonunkat. Nemcsak a fotózásra, világításra alkalmas, hanem adott esetben segélyhívást is lehet kezdeményezni róla.

félcipő nem ad kellő biztonságot. A megfelelő alsóruházat, a póló, pulóverek anyaga sem mindegy, mert mind ronthatják és javíthatják a komfortérzetet.

A túrázó egyik legnagyobb ellensége az eső, így egy esőkabátot is érdemes magunkkal vinni. Fontos, hogy mind magunkat, mind pedig a táskánkat is óvjuk egy nagyobb beázástól. A túrázás részét képezi, hogy időnként megázunk. Mindig próbáltam úgy szervezni az útjainkat, hogy egy elázás okozta kényelmetlenség minimális legyen, de nullára nem csökkenthető.

A túravezetők közt én voltam az, aki még öt évvel ezelőtt is csak térképet vitt magával, aztán én is váltottam GPS-re, majd különféle telefonos alkalmazásokra. Ettől függetlenül a mai napig szeretem nagyítva kinyomtatni az egyes részleteket.

Pár éve, hogy még kalandosabbá tegyem a szakaszokat, bevezettem egy olyan szokást, hogy úgymond

jelzetlen utakra is vezettem a társaságot. Persze én mindig tudtam, hogy merre járunk.

– *Sok-sok kilométerrel a hátad mögött Magyarország gyakorlatilag minden táján jártál. A túráid alkalmával mit tapasztaltál, hogyan viszonyultak az emberek hozzád, túrázóhoz? Te magad mit tapasztaltál az emberekről?*

– Sok megmosolyogtató emlékkép jut eszembe. A szálláshelyek vendégként fogadtak, számukra ez nem volt rendkívüli, viszont nagyon sok olyan kis településen haladtunk át, ahol egy-egy rövid pihenő alkalmával helyi lakosokkal is találkoztunk, akik már ránk csodálkoztak. Mindig elmagyaráztuk, hogy nem azért gyalogolunk, mert nincs más dolgunk, hanem mert ez egy sport, és szeretünk túrázni, persze az idősebb, mezőgazdaságból élő ember számára az, hogy csak saját hobbiból gyalogolunk napi 20 km-t, az szinte teljesen érthetetlen volt.

– *Voltak elnéptelenedett vidékek, ahol jártatok?*

– Sok településen átmentünk, ahol már kocsma és bolt sincs, ami jelzi, hogy több falu is az elnéptelenedés határán van. A Kéktúra-útvonalnak részét képezi olyan romközségek érintése is, amely már évtizedekkel ezelőtt megszűnt, és házainak nyomait is nehéz felfedezni.

Mit tegyünk a szabadban, ha villámlik?

,,Veszélyesnek tekinthetjük a vihart, ha a villámlás és a mennydörgés között kevesebb, mint 15 másodperc telik el. Ebben az esetben a villám kb. öt kilométerre tőlünk csapott le. A legegyszerűbben úgy számolhatjuk ki a távolságot, hogy a fényvillanás és a mennydörgés közt eltelt időt megszorozzuk a hang terjedési sebességével (360 m/s), így máris megkapjuk a villámlás távolságát méterben. Például, ha a villanás és a hang között eltelt idő 11 másodperc, akkor a következő művelet adja meg a távolságot: 11 × 360 = 3960. Tehát a villám közel négy kilométerre csapott le. A mobiltelefonok és az internet világában viszont ennél is pontosabb képet kaphatunk az időjárásról. A radarkép segítségével azonnal felmérhetjük, hogy milyen intenzitású vihar közelít felénk, illetve, hogy milyen iránnyal és sebességgel halad. Természetesen egy felhőszakadás alkalmával nem csak a villámok jelenthetnek veszélyt. Ezért, ha tehetjük, mindig keressünk biztonságos menedéket, és várjuk meg, míg a vihar elvonul."

Figyelem! A víz vonzza, és jól vezeti az áramot!

https://www.turistamagazin.hu/hir/mit-tegyunk-es-mit-ne-ha-villamlik (2021.01.25.)

A valódi kihívás

Franckó Klára | Fotó: saját archívum

Számos alkalommal olvasok olyan bejegyzéseket, kommenteket különböző közösségimédia-felületeken, amelyekben anyukák panaszkodnak arról, hogy mennyire nincs idejük magukra, mert gyermeküknek, gyermekeiknek szentelnek minden pillanatot.

Ilyenkor mindig el szoktam gondolkodni azon, hogy tudják-e azt, hogy milyen, mikor ténylegesen minden idő a gyermeké, azaz a feladat sosem ér véget, tehát 0:00-tól 24:00-ig tart. És itt jön az, hogy ez már sokkalta inkább szolgálat. Egy szeretettel és alázattal teli szolgálat, amelyet azok az (általában) édesanyák végeznek, akiknek gyermekük fogyatékkal élő, sok esetben halmozottan sérült. Az ő esetükben valóban nincs pihenő vagy maximum annyicska, amely a legminimálisabb lélegzetvételhez juttatja őket, hogy bírják tovább… Egészen az életük végéig!

Több szempontból is részese vagyok a „rendszernek". Gyermekem kisszeműséggel, szürke hályoggal, sajka lábbal és egy eléggé összetett agyi (és kisagyi) deformitással jött a világra, tehát tudom, hogy milyen egy, az átlagtól eltérő gyermeket nevelni, illetőleg a Gyermekemért Alapítvány titkáraként sok család életébe nyerek bepillantást, ismerem napi küzdelmeiket, rálátok azokra a kihívásokra, amelyekkel kénytelenek megküzdeni. Ezek a dolgok mások számára nüanszok lehetnek, és el sem tudják képezni az átlag fejlődési ütemű gyermeket nevelők, hogy mi minden nehezebb ebben a „másik" világban.

Az alapítvány zászlaján több célkitűzés is helyet kapott. A Soós Erika elnök és Papp Katalin alelnök vezette, érintett szülőkkel megtámogatott maroknyi lelkes nő legfontosabb feladatának azt tartja, hogy Pakson és a Paksi járásban fellelhető, eltérő nevelési igényű, bármilyen sérültségi fokú vagy fogyatékkal élő gyermekek helyben (Dózsa Gy. út 66.) és térítésmentesen hozzájussanak olyan terápiákhoz, amelyek a szinten tartásukhoz, jobb esetben a fejlődésükhöz elengedhetetlenek.

Nagyon fontosnak tartják azt is, hogy erről a közösségről „süssön" az elfogadás, hogy tudják a szülők, ide mindig jöhetnek, itt egészen biztosan megnyugvást találnak. Félreértés ne essék, nekik nem szenvedésalapú lét jutott – ahogy sokan azt gondolják –, sokkalta inkább egy alapvetően nehezebb, próbatételekkel tarkított élet, amelyet azért ki lehet balanszíroz-

GYERMEKEMÉRT
ALAPÍTVÁNY

Adószám: 18854495-1-17

Binderné Simon Zsuzsanna kislánya, Szilvike az alapítvány egyik támogatottja. A csupa szív, édes, mosolygós kislány olyan családba született, ahol biztosított az a szeretetteli közeg, amelyben ő jókedvűen, zavartalanul élhet. Testvérei és szülei előtt nincs lehetetlen!

– *Mondanál néhány szót kicsi lányodról?*

– Szilvike egy fiú ikerpár után született, 11 éves. 6 hónapos koráig rendben fejlődött, utána lelassult ez a folyamat. Halmozottan sérült, egyéb csecsemőkori agyi bénulást, egyéb pervazív (egész személyiségre kiterjedő) fejlődési zavart diagnosztizáltak nála, genetikai vizsgálata folyamatban van. Pakson, a Gazdag Erzsi Általános Iskolában tanul.

– *Mikor kerültél kapcsolatba a Gyermekemért Alapítvánnyal? Mi a véleményed az alapítvány munkájáról?*

– A Gyermekemért Alapítvánnyal ezen új formába hozása, tehát az újraalakulása óta kapcsolatban állunk, örültünk létrejöttének! Megalakult egy olyan szervezet, ahova az ember nyugodt szívvel, és legfőképpen szégyenérzet nélkül tud segítségért fordulni. A kuratórium tagjai nagyrészt érintett szülők, akik szerintem hatalmas, nehéz munkát végeznek, amit Szilvike nevében is hálásan köszönök! Segítséget kértünk és kaptunk terápiák kifizetéséhez, és két alkalommal részt vehettünk az alapítvány által szervezett nyári intenzív fejlesztőtáborban. Ott és akkor, amíg a gyerekekkel szakemberek foglalkoztak, mi, szülők, kicsit pihentünk, tudtunk egymással beszélgetni, amire a hétköznapokban minimális lehetőség van.

– *Van-e a szó klasszikus értelmében vett munkahelyed? Dolgozol-e valahol?*

– Férjemmel úgy döntöttünk, hogy a gyerekek nevelése és a család ellátása lesz a feladatom. Nem volt könnyű ezt elfogadnom, de igyekszem helytállni minden áldott nap minden egyes percében a legjobb tudásomnak megfelelően.

– *Honnan merítesz erőt a mindennapokhoz? Ki tudsz-e valahogyan kapcsolni?*

– Legnagyobb segítségem a férjem, mindenben számíthatok rá. Sok örömöt okoznak fiaink, akik jól tanulnak, sportolnak, elfogadják, nagyon szeretik Szilvikét. Erőt ad természetesen Szilvike is, hisz az a legnagyobb hajtóerő, ha nála fejlődést tapasztalok, bármilyen apró dolog is az! Nekem kikapcsolódás az, ha kertészkedhetek, olvashatok, kutyázhatok, de sokszor az is, ha kialudhatom magamat.

ni, pl. az ilyen sorsközösségekben felcsipegetett munícióморzsákkal. Boldog, kiegyensúlyozott gyermeke csak olyan szülőnek lehet, aki saját maga is ilyen jelzőkkel illethető. Aki a kihívásokkal teli napokban is meglátja a szépet, a kapaszkodót, leginkább a gyermekét, akiért mindent (de tényleg mindent!) megtesz. Szóval ez egy oda-vissza ható folyamat, egymásért léteznek, egymásból merítenek. Az alapítvány ehhez pszichológus általi „léleksimogatást" is biztosít, ahol kiegészítésként még hangtálterápia is választható, amely egy mesebeli, csodálatosan szép és megnyugtató terepre repíti a pihenésre és feltöltődésre szomjazókat.

A tavalyi évben új lehetőséggel bővült a repertoár, miszerint szakavatott (tehát gyógypedagógia végzettséggel bíró) bébiszitteri szolgáltatást is kérhetnek az édesanyák, néhány óra énidőhöz juttatva saját magukat. Habár a kezdeti, elvi síkon való lelkesedés megvolt, mégsem volt egyetlen olyan szülő sem, aki felmentette volna magát az alól a küldetés alól, amely neki jutott osztályrészül. Azt hiszem, itt van az alapvető különbség az „ép" világhoz képest. És nem feltétlenül jobb vagy rosszabb az egyik vagy a másik tábor, egészen egyszerűen más, így a megküzdési stratégiáikban is eltérések mutatkoznak. A Gyermekemért Alapítvány neve és főként tevékenysége egyre inkább ismertté válik városszerte, és látványos pozíciót biztosít magának a helyi jótékonysági szervezetek palettáján. A szülők pozitív visszajelzése az, amelyből egyértelműen kiderül, hogy a célkitűzések értő és érző lélekkel megválogatottak, és a hozzájuk vezető úton nagyon jól halad csapat!

Nehezített pálya

Váczi Gergő | Fotó: Róka Róbert

Konkoly Zsófi neve sokak számára ismerős, de – és ezt őszintén be kell ismernünk – talán többeknek nem. Pedig a fiatal, mindössze 19 éves úszó a világ egyik legjobbja. Paralimpiai bajnok. Tokióban 100 méter pillangón diadalmaskodott és utasította az egész mezőnyt maga mögé. Zsófi éli az élsportolók kőkemény életét. Heti tíz edzés, hajnali ébredések, hosszú kilométerek a medencében. De amit nem tudunk, hogy Zsófinak és a többi parasportolónak önmaguk és az ellenfeleik mellett sokszor a hazai társadalom közömbösségével is meg kell küzdeniük. De ahogy a bajnok mondja, mi, a hazai társadalom és közvélemény javuló tendenciát mutat…

– *Ha az „extrém”, a „nehézkes”, a „küzdelmes” szavakra gondolsz, mi jut először az eszedbe?*
– Az, hogy belecsobbanok a medencébe. Egy téli napon, amikor reggel 4:35-kor felkelek, 6:00-kor megyek edzésre, kint hideg van, a medence is hideg… Azok a pillanatok elég kemények. Szóval az előbb említett szavak tökéletesen lefedik ezeket a reggeleket.

– *És ez hányszor van egy héten?*
– Minden reggel, hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek. Szombat reggel is szokott edzés lenni, de hogyha olyan a felkészülés, akkor nem mindig. Inkább hétfőtől péntekig.

– *Mi az, ami ilyenkor mégis előrevisz téged? Ösztönöz, hogy beleugorj a medencébe?*
– Mindig szeretném túlteljesíteni magamat, és igyekszem kisebb célokat kitűzni magam elé, azokat pedig teljesíteni. Akárcsak azt, hogy jó hangulatban teljen az edzés, vagy hogy sikeres legyen, hogy minél jobbat ússzak, hogy minél tovább eljussak. Nem feltétlen azt kell kitűznöm magam elé, hogy paralimpiai bajnok szeretnék lenni, hanem akár csak azt, hogy edzéscsúcsot ússzak. Utána pedig, hogy újra és újra megússzam. A célom tehát, hogy mindennap jobb legyek a tegnapi Konkoly Zsófinál.

– *Elkeseredsz vagy motivál téged, ha nem tudsz jobb lenni a tegnapi énednél?*
– Bosszantani szokott. De soha nem adom fel. Megpróbálom újra és újra. Addig küzdök, míg elérem.

– *Van erre recepted? Vagy ez az akarat egy alkati sajátosság?*

– Szerintem minden fejben dől el. Régen egyébként én is teljesen elkeseredtem, ha nem sikerült. Ilyenkor feltettem magamnak a kérdést, hogy akkor most mi lesz, hogyan tovább. Aztán egyszer csak átkattan valami, hogy ha így folytatom, akkor nem is fog sikerülni, és muszáj keményebben küzdenem. Olyan, mint egy rugó, hogy húzzuk-húzzuk folyamatosan, és amikor már ott vagyunk, akkor így kilő minket.

– *Ez tök jól hangzik, de mi lehet ez az „átkattanás"? Ez az, ami megkülönböztet egy olimpiai, egy paralimpiai bajnokot, egy élsportolót egy hétköznapi embertől?*
– Egyszerűen csak jön. Találok valami pozitívat az egészben. Megkeresem a legapróbb dolgot, ami jó a napban, jó az edzésben. Egészen apróságokra kell gondolni. Például, hogy sütött a nap, hogy mennyivel élvezetesebb az edzés, hogy ezt a pozitív hatást utána hogyan tudom majd hasznosítani az edzéseken. És ez át is billent.

– *Nagyon fiatal vagy, mindössze 19 éves. Ha az eddigi életedet, a sportolói és a magánéleted nézed, akkor mi jut eszedbe először, ha a fent említett „nehéz" és a „küzdelmes" szavakra gondolsz?*
– A legnehezebb a riói paralimpia után volt. 2016 után, hogy újra megtaláljam, hogy mi is az, ami érdekel, és mi is az, ami hajt előre. Hogy mi is a célom. Az egy nagyon nehéz időszak volt. Szereztem ugyan egy bronzérmet, egy századdal lettem harmadik a negyedik előtt, és ez nagyon nagy siker volt. Tényleg nagyon nagy sikernek éltem meg, hogy 14 évesen ott állhattam a dobogón, hiszen „csak" azért utaztam ki, hogy tapasztalatot szerezzek. Utána viszont olyan volt, mintha mindent elértem volna. Nem tudtam, hogy mit csináljak. Harmadik lettem, és nem első, tehát még bőven volt feljebblépési lehetőség, de ezt valamiért nem láttam meg. Aztán elvitt az, hogy 14 éves vagyok, akkor kezdtem a gimnáziumot. Jött az általános hétköznapi élet, ami nem a sportolói lét, több szabadidőm volt, és talán azért volt ez a kisebb megtorpanás.

– *Azt gondolnám, hogy pont egy paralimpiai harmadik hely az, ami még nagyobb erővel hajtja az embert. Mi lehetett az, ami azt a megtorpanást okozta?*

– Így utólag visszagondolva motiválónak kellett volna lennie, csak ugye 14 éves voltam, és még nem is tudtam fölfogni. Na meg persze a kamaszkor is elég nagy hatással volt rám. Mindenkivel ellenkezem, makacs voltam nagyon, és nem akartam elfogadni azt, amit a környezetem mondott nekem. Pedig jót akartak. Próbáltam a magam útját járni, de hát ez nyilván rossz volt. És akkor edzőt váltottam. Előtte is gondolkoztam rajta, még Rió előtt, de végül 2017-ben elkezdtem Jancsik Árpáddal dolgozni. A mesterem segítségével újra beleálltam az egészbe.

– *Abban a körülbelül egyéves időszakban azon nem is gondolkodtál, hogy abbahagyd az úszást?*
– De, sokat gondolkoztam rajta, hogy abbahagyom. De hatéves korom óta ezt csinálom. Azóta úszom. Ez az életem. Nem tudom milyen akkor, amikor nem úszom, így hamar arra jutottam, hogy nem szeretném abbahagyni.

– *És most 19 évesen a tokiói arany után paralimpiai bajnokként van elég motiváció? Hiszen most jogosan érezheted úgy, hogy csúcson vagy, ez a legcsillogóbb érem, amit egy sportoló elérhet.*
– Nehéz kérdés. Vannak pillanatok, amikor azt gondolom, hogy tényleg ez a csúcs, és van, amikor azt gondolom, hogy az arany mellett azért még volt kettő ezüstöm, egy hatodik és egy kilencedik helyezésem. Azokon még mindig lehet javítani. Én egyébként soha nem érmekben gondolkodom, mert az terhet tud rám rakni. Úgy motiválom magam, hogy a saját időeredményemet szeretném megdönteni.

– *Ez egyébként egy általános úszói megközelítés, vagy kifejezetten rád jellemző?*
– Rám nagyon jellemző. Egyébként én azt vettem észre, hogy az épek általában helyezésekben gondolkodnak. Engem ez nyomaszt, ez valamiért rám rossz hatással van. Azt tudom, hogy én megteszek mindent, és így tudom a legjobbat kihozni magamból.

– *Álnaiv a kérdés, de paralimpiai bajnokként mi a célod a 2024-es párizsi olimpián?*
– Szeretném megtartani a paralimpiai bajnoki címet, meg a paralimpiai rekordot, amit sikerült most megdönteni. Illetve 400 gyorson még egy Európa-csúcs van nem messze tőlem, azt még szívesen megdönteném.

– *Akkor ezek mindenképpen a sportolói életedben motiválnak?*
– Igen.

– *Korábban azt nyilatkoztad, hogy téged körülbelül 12 éves korodig nem is nagyon foglalkoztatott az, hogy fogyatékos vagy. A magánéletedben mekkora nehézséget és kihívást okoz mindez?*
– Mindent meg tudok csinálni, amit egy ép ember. Amikor sétálok az utcán, akkor nyilván sokan megnézik a karomat, főleg a kisgyerekek. Néha azért sok tud lenni, meg rossz érzés, hogy én más vagyok, de ezzel is meg kell tanulni együtt élni. De a sportban más a helyzet. Edzek az épekkel együtt, beállok a csoportba, és csinálom azt, amit ők.

– *Egyébként egy parasportolónak meg egy ép sportolónak a felkészülése különbözik valamiben? Vagy mind a kettőtöknek ugyanannyira kemény, küzdelmes, nehéz, extrém?*
– Szerintem mindenkinek ugyanannyira küzdelmes. Mindenki ugyanannyit tesz bele, és mindenki próbálja kihozni magából a maximumot. Ez a parasportolóknál a kategóriák miatt különbözhet, de mondjuk az én edzéstervem az épekével teljesen azonos. Egy sokkal sérültebb embernek nyilván kevesebb edzés is ugyanannyira megterhelő, mint mondjuk nekem a heti 10.

– *Nagyon fiatal vagy még, és az egész ország nevében mondhatom, bízom, bízunk benne, hogy még sok-sok nagyon szépen csillogó éremet szerzel magadnak és Magyarországnak, de gondolkozol már a civil életeden? Hogy hogyan folytatod majd a sportpályafutásod után?*

– Most kezdtem el az egyetemet Pécsett a bölcsésztudományi karon. Körülbelül akkor végzek, amikor Párizs lesz, vagy utána egy évvel. Még nem tudom, hogy utána mi a tervem az úszással. Addig még gondolkozhatok. De szépen, lassan próbálom építeni a civil életemet is, és remélem, hogy majd szépen át tudok térni a privát életre.

– *Nehezebb egy parasportoló karrierje, mint egy ép versenyzőé?*
– Biztos, hogy ők is nagyon sokat küzdenek azért, hogy elérjék az álmaikat. Nekünk talán annyiban nehezebb, hogy a társadalom kevésbé fogadja el, becsüli a paralimpiát, a parasportot, mint az épekét. De azt hozzá kell tenni, hogy azért egyre jobban elfogadják, és egyre inkább közelít az élsporthoz a parasport. Még nem egyenlő, tehát van még hova fejlődni, de így szépen, lassan javul.

– *Miben nyilvánul meg ez a javulás?*
– Ha arra gondolunk, hogy menynyire adta le a tévé, vagy mennyire közvetítették, mennyi interjút készítettek a parasportolókkal. Persze nem ugyanaz a kettő, hiszen olimpia és paralimpia. De lassan közeledik az érdeklődés, és azt gondolom, hogy 2024-ben Párizsban látványosabb javulás és érdeklődés lesz. Persze ez annak is lesz köszönhető, hogy közelebb rendezik meg, és testközelben láthatnak majd egy ilyen eseményt. Ez nagy hatással lesz Magyarországra, a magyar társadalomra, a magyar emberekre.

– *Miért lehet ennek az érdeklődésbeli különbségnek az oka? Talán kicsit kellemetlenül érezzük magunkat egy parasportoló láttán?*
– Nem tudom. Talán az, hogy ha példaképekben gondolkozunk, akkor egy ép sportoló előbb jut az eszünkbe, mint egy parasportolót. Inkább egy olyan embert keresnek az emberek példaképnek, aki hasonlít rájuk. De tényleg szeretnék pozitív lenni ebből a szempontból is, és hiszem azt, hogy a parasport és mi, versenyzők is pozitív példák, példaképek lehetünk.

Önvédelemről okosan

Lehmann Katalin | Fotó: Juhász Luca

Kritikus helyzetben négyféle módon reagálunk: lefagyunk, harcolunk, megadjunk magunkat vagy menekülünk. Kortól és nemtől eltérően megannyi módon reagálhatunk, ha az életünket, épségünket, értékeinket érezzük veszélyben. Mit jelent a jogos önvédelem? Hogyan védhetjük meg önmagunkat? Krasznai Tamás karateedzővel a jogos önvédelemről beszélgettem.

– *Melyek a legveszélyesebb helyek napjainkban?*

– Nem lehet szektorokat kiragadni Magyarországról és Paksról sem. Általában azok a helyek a legveszélyesebbek, ahol kiszolgáltatott, szegény emberek élnek. Azok az emberek, akik mélyszegénységben tengődnek, vagy a társadalom peremére szorultak, azok általában egyazon környékre települnek. Ezek az anyagi javakban lemaradt csoportok, a társaik ellen is fordulhatnak, de egy féltékenység, irigység, negatív gondolatokat és erőszakot szülhet.

– Hogyan ismerhető fel egy veszélyes ember vagy helyzet (pl. látottak, megérzés stb.)?

– Alapvetően a viselkedése határozza meg, hogy veszélyesnek ítélünk-e meg valakit. A mozgása, a hozzánk való viszonya. Aki rossz gondolatokat forgat a fejében – általában – ritkán vesz fel szemkontaktust, kerüli a tekintetet. Nem nyílt, nem őszinte. A testbeszéde árulkodik róla, hogy nem jó gondolatai vannak. Ezeket a jeleket normál körülmények között megérzi az ember. Lehet, hogy meg sem tudja fogalmazni, csak érzi, hogy valami nincs rendben.
A legveszélyesebb embereket nehéz felismerni, mert ők készülnek a cselekedetükre, és ők már manipulálják a saját viselkedésüket és az áldozatukkal való viszonyukat. A ,,ragadozó" típusú emberek nagyon simulékonyak, jól el tudják adni magukat, emiatt ritkább esetben válik világossá az áldozat számára, hogy mi is a valós szándék.
Néhány évvel ezelőtt volt egy, a világ nagyvárosaiban történt felmérés, amelyben szándékosan hagytak el pénztárcákat az utcán. Született ebből egy statisztika, amely azt mutatta ki, hogy jellemzően a szegényebb emberek adták vissza hiánytalanul a pénztárcákat. Legtöbb esetben jól öltözött emberek tették zsebre a tárcákat. Ez is egy tapasztalat.

– Mit jelent a jogos önvédelem? Milyen eszközök alkalmazhatók a támadóval szemben?

– A Magyarországon alkalmazott legfontosabb szabály az arányosság. A védekezés nem lehet aránytalanul nagy a bennünket ért támadáshoz képest. Ez azt jelen-

ti, hogy ha megfogják a kezem, akkor nem üthetem meg ököllel, vagy ránthatok rá kést, mert nincs arányban a védekezés a támadással. Ez az önbíráskodáson is túlmutat, hiszen még nem történt semmi, nem tudhatjuk, hogy esetleg nem csak az időt akarta-e megkérdezni.

Azok, akik rosszindulattal vannak, sokszor ki is használják ezt a helyzetet, és kezdik úgy, hogy csak egy szál cigit kérnek. Ezzel a rossz szándékúak már szűrnek, hogy vajon hogyan és miképp reagál az áldozat. A reakciók alapján teszik meg a következő lépést, és általában a náluk gyengébbeket találják meg.

Abban a pillanatban, ha támadást érzünk, a támadásnak megfelelő arányban már tehetünk védekező cselekvést. Ha megfogja a kezem, akkor kihúzhatom a kezem. Abban a pillanatban, ha meg akar ütni, már nekem is van jogom visszaütni. Ha késsel támad rám, akkor jogos és arányos, ha késsel védekezek.

2013. július 1-je óta van egy szabályozás; a Btk. szerint bűncselekmény elkövetése miatt nem büntethető, aki a cselekménnyel saját vagy mások személye vagy javai vagy közérdek ellen intézett, illetőleg ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges módon cselekszik.

Ha jogtalanul ért támadás, akkor jogom van védekezni. Nem büntethető az, aki az elhárítás szükséges mértékét ijedtségből vagy menthető felindulásból túllépi. A jogos védelmet azonban minden esetben bíróság fogja vizsgálni és kimondani. Egy önvédelmi helyzetben szinte csak másodperceink vannak eldönteni, hogy miképp tudjuk megvédeni a testi épségünket, ellenben – adott esetben – évekig is vizsgálhatja a bíróság az önvédelem jogosságát.

Abban az esetben, ha éjjel, amikor egyedül tartózkodom otthon, és valaki fegyveresen és/vagy csoportosan támad meg, akkor ezt már lehet úgy kezelnem, hogy az

életem ellen irányult, tehát a védekezésem módja is irányulhat az ő életük ellen.
Fontos tudni, hogy közterületen nyolc centiméternél hosszabb vágóéllel rendelkező kést nem hordhatunk magunknál még önvédelemből sem. Ide sorolhatjuk még a dobócsillagot, a rugós kést, a tárgyat kilövő készülékeket is (pl.: íj, csúzli, számszeríj, franciakés, szigonypuska, parittya). Kivételt képeznek a sportolók és sporteszközeik. Tilos még magunknál tartani ütésnövelő eszközöket (pl.: boxer, vipera), 20 g-nál nagyobb töltőtömegű gázspray), lőfegyverutánzatokat, elektromos sokkolót. Ezek olyan eszközök, amelyek közbiztonságra veszélyesek.
Az, aki a fentiek valamelyikét magánál tartja, annak a tudatában kell lennie, hogy egy támadás során akár ellene is fordíthatják az eszközt. Azonban egy dezodor is éppen elég hatásos lehet a támadóval szemben. Fontos a határozott fellépés.
Az önvédelmi tanfolyamok technikai tudást adnak, de ha valaki nem gyakorolja folyamatosan, nem lesz meg az a magabiztosság, ami arra szolgál, hogy mielőtt megtámadják, azelőtt elbizonytalanítsa a támadót, és tudatosítsa benne, hogy nem a megfelelő emberbe kötött bele.

– *Mit tegyek, mit tehetek, ha valaki telefonon/online zaklat?*

– Ha a napi életvitelben zavar, akkor a hatóságokhoz kell fordulni.

– *Tegyük fel, valakit észreveszek, amint épp a kerítésen (pl. saját, szomszéd) keresztül távozik, és talán nem békés szándékkal járt a ház körül.*

– A rendőrséget kell értesíteni, és elmondani, hogy mit láttunk. Ők ki fognak menni, és utána járnak, hogy történt-e valami törvényellenes.

– *Mit tehetek, ha valaki követ?*

– Ha nem érezzük magunkat biztonságban, akkor az a legcélravezetőbb, ha nyilvánosságot keresünk. Ha olyan helyen járunk, ahol nincsenek a közelben más emberek, akkor a legrövidebb úton a lehető leghamarabb el kell érjünk egy nyilvános helyet. Aki rossz szándékkal irányul felénk, az a legtöbb esetben nem akar a tetthez nyilvánosságot. Érdemes az utcai (térfigyelő) kamerák közelében megállni, és megvárni a segítséget, illetve hangosan beszélni, telefonálni.
Ezek mind lehetőségek, de vannak elszánt elkövetők, akiket ez sem riaszt el, így erre az eshetőségre is fel kell készülni.

– *Érdekes belegondolni abba, már csak a nagy számok törvénye miatt is, hogy egy tömött metrókocsiban vagy szórakozóhelyen biztosan van egy vagy két olyan ember, aki úgymond veszélyes lehet a környezetére…*

– Ez így van. Ebből írtam a szakdolgozatomat; „..a kulturális rendezvényeken történő bűnelkövetések." Több mint 20 évet foglalkoztam rendezvénybiztosítással. Itt állandóan szűrni kell, hogy kik jelentenek veszélyt a közönségre és ránk. Könnyen mellé lehet nyúlni, de idővel kialakul egy reflex vagy egyfajta figyelem, ami alapján ki lehet szűrni ezeket az embereket. Egy sztori: egy szórakozóhelyre mentem a párommal, akkor már nem dolgoztam. Nem telt el tíz perc, és kötekedni kezdett velem egy ember. A szórakozóhelyen dolgozó biztonságiak odajöttek, és elmondták a kötekedőnek, hogy ismernek, és nem jóval kezdett. Ezután már nem éreztem jól magam, és el is jöttünk arról a helyről. Jeleztem a kollégáknak, hogy ha az éjszaka folyamán lesz valamilyen balhé, akkor jó eséllyel meg fogom tudni mutatni, hogy kik voltak azok. Hétfőn mesélték, hogy történt egy testi sértés. Bekértük a partifényképész fotóit, ami alapján meg tudtam mutatni, hogy kik voltak az általam feltételezett elkövetők, és a sértett pedig egyértelműen felismerte őket.

Készülj fel, vigyázz magadra!

- Bízz az ösztöneidben! Megérezzük, ha figyelnek minket!
- Légy tudatos, nézd meg ki áll mögötted!
- Készülj fel mentálisan és fiziológiailag is, ha cselekedned kell!
- Tedd magad elé a két kezed, és utasítsd a támadót hangosan: ,,Állj! Vissza!"
- Válaszd a kisebb veszteséget!
- Harcolj, állj ellen!
- Tegyél meg mindent ott és azzal, amid van!

A „Kegyetlen hegy”

Váczi Gergő | Fotó: Magellán

K2. A „Hegyek királya”, másnéven a „Kegyetlen hegy”. 8611 méteres magasságával a föld második legmagasabb hegycsúcsa. Eddig mindössze néhány száz sportoló tudta megmászni. Halálozási statisztikája félelmetes: a hegy napjainkig közel 90 hegymászó életét követelte. Mi, magyarok azonban nem arról vagyunk híresek, hogy meghátrálnánk a kihívások elől. Az expedíciós hegymászásban Klein Dávid és Suhajda Szilárd igazi ikonnak számítanak. Ők a K2 bevételére még 2019-ben vállalkoztak, ami addigi életük legnagyobb kihívása volt. És ami még extrémebbé teszi a küldetést, hogy a két hegymászó a K2 meghódítását oxigénpalack és magashegyi teherhordók segítsége nélkül tervezte. Most egy igazán különleges, amolyan expedíciós beszámoló következik, ahol egy kis betekintés nyerhetünk a világ egyik legnagyobb kitartását és veszélyeit magában foglaló extrém sport világába.

„Ez egy kezes-lábas piheoverall, hasonló, mint amit gyerekként is viseltünk, csak több benne a szigetelőanyag”. Suhajda Szilárd még az indulás előtt magyarországi bázisukon mutatta az egyik legfontosabb „kelléket” az overalljukat, ami – nem túlzás azt állítani, hogy – életmentő a több ezres hegyek világában. Mászótársától, Klein Dávidtól azt is megtudom, hogy a megfelelő meleget biztosító ruházat mit sem ér a megfelelő bakancs nélkül. „Ez egy különleges, magashegyi bakancs, aminek szinte sehol máshol nincsen értelme, csak a nyolcezres hegyóriások világában.” Az Eseményhorizont két hegymászója 2019. június 8-án indult el a két hónapos expedícióra, a K2 csúcsa felé. Minden fegyelmezetten, nyugodtan zajlott. A repülőtéren a nagy sajtóérdeklődés természetesnek mondható, amit a fiúk rutinosan kezeltek. Interjúk, csomagok mozgatása, becsekkolás és – ami persze az egyik legnehezebb – búcsú a szeretteiktől.

A fiúk Isztambulon keresztül utaztak a pakisztáni Iszlamabadba,

majd Skarduba repültek. Onnan terepjáróval haladtak tovább Aszkoléba, ami a civilizáció utolsó bástyája, utána már gyalogosan mentek Concordiába, ami egynapi járóföldre van az 5000 méter magasan fekvő alaptábortól, ahová rendben meg is érkeztek. De, ahogy Dávid elárulta, pihenni most nem lehetett. A tábor felépítését meg kellett kezdeni. „Eléggé minimálban nyomjuk, ez az első éjszakánk idefönt, nagyjából 5000 méteren vagyunk, egyelőre se lakóstárak, se semmi, egyetlen konyhasátrat sikerült összeeszkábálnunk." Másnap jöhet a többi sátor felépítése, ami kemény fizikai munka, főleg így 5000 méter környékén, ahol a levegő oxigéntartalma körülbelül a felére csökken az általunk megszokotthoz képest. Csákánnyal kell a sátrak alatti alapot kialakítani. Ennek részleteit Szilárd osztja meg, aki zihálva, de kitartóan küzd az elemekkel. „Apró zúzalékkal tele kell hordani ezt a bizonyos területet, hogy legyen egy vízszintes placcunk, amire rákerül a lakósátor, amiben aztán aludni fogunk." Végül kemény munkával mindkét zöld lakó-, illetve a többi sátor is a helyére került. Mostantól Dávid és Szilárd minden erejével a mászásra koncentrálnak. Az expedíciós hegymászásban az egyik legfontosabb tényező az akklimatizáció, amely kisebb-nagyobb mászásokkal érhető el. Egészen pontosan úgy, hogy felmásznak egy bizonyos magasságig, majd onnan visszaereszkednek a táborba. Később ezt ismétlik úgy, hogy egyre nagyobb magasságokat hódítanak meg, és egyre magasabban kialakított táborokban éjszakáznak. A fiúknak az első akklimatizációs kör nagyon jól sikerült. Dávid elmondta, hogy a rögzített kötelek felhelyezése előtt elérték a 6000 méteren kialakított egyes tábort, és az összes csapat közül elsőként aludtak odafent. „Egészen különleges élményben van részünk, mert miénk az egyetlen sátor, mi vagyunk az egyetlen lakók. Tegnap jöttünk fel ide Szilárddal. Még nem voltak rögzített kötelek, úgyhogy felvagánykodtunk." Itt a pihenésre és a biztonságos környezet kialakítására helyezik a hangsúlyt. Dávid a teát készíti, Szilárd a havat igyekszik ellapátolni a sátortól. De a lapátot egy időre telefonjára cseréli, aminek segítségével izgatottsággal telve mutatja azt a környezetet, amit nagyon keveseknek van lehetőségük saját szemükkel látni. „Csak mi ketten vagyunk itt a 6000 méteres táborban, még egy éjszakát itt töltünk, és holnap pedig leereszkedünk. Szóval minden a tervek szerint és jól halad." A fiúk az akklimatizációs mászások során alkalmazkodnak a nagy magasságban uralkodó alacsonyabb légnyomáshoz és oxigénszinthez. Ez rendkívül fontos, ha oxigénpalack nélkül másznak. Ezt egyébként nagyon kevés mászó vállalja. A világ legmagasabb hegyét a Mount Everestet sikeresen megmászók mindössze 2,8%-a ért fel a 8848 méteres magasságba oxigénpalack nélkül.

Időközben visszaereszkedtek az alaptáborba. A fáradtságon túl, komoly fejfájással küzdenek, amit Dávid egy fejfájáscsillapítóval igyekszik enyhíteni. De ami kicsivel később a legjobb gyógyszernek bizonyult, az az ünneplés volt. Szilárd ugyanis pont az első mászókör idején ünnepelte 37. születésnapját.

Néhány nap elteltével a fiúk a második akklimatizációs körre készülnek, amit az időjárás kicsit megnehezít. „Igen, néha az alaptáborban is ilyen idő van, de ez teljesen oké. Holnap reggel megyünk fel, addig bizonyára alább fog hagyni. Nagyon optimista vagyok továbbra is." Végül így is lett. Kristálytiszta időben tudtak elindulni a második mászókörre. A cél itt már a 6700 méteres magasságban lévő 2-es tábor elérése. „A House kémény tetején vagyunk. Itt van alattunk maga a kémény, ami azt jelenti, hogy most már tényleg karnyújtásnyira a 2-es tábor." A látvány a fotó, videók és beszámolók alapján a 6700 méteres 2-es táborból

lenyűgöző. Szilárd és Dávid a sikeres feljutás után újra az alaptáborba indul. Ez a bázis az egyik legfontosabb egysége az expedíciónak.

Az alaptábor egyébként a körülményekhez képest kényelmesen és szervezetten van felépítve. A konyhasátor, az ebédlő és a lakósátrak mellett zuhany, illetve vécésátor is található itt, amelyek természetesen néhány méterrel arrébb kaptak helyet.

Néhány nap pihenés után a biztonságot és pihenést nyújtó alaptáborból újra elindultak, hogy a harmadik akklimatizációs kört is teljesítsék. A cél itt már a 7400 méteren lévő 3-as tábor lesz. Órákkal az indulás után Dávid dokumentálja a történteket. „7000 méteren vagyunk, a 2-es és a 3-as tábor közötti átmeneti táborban. Nagyon sok friss hó esett, és ezért nem értük el a 3-as táborunkat, de ez a 7000 méteres magasság is jót tesz majd az akklimatizációnknak.” Kisvártatva, kicsit megygyötörten, de annál nagyobb lel-

kesedéssel érték el a célt, ahol a magasság okozta oxigénhiányos körülmények miatt az éjszaka nehéz volt. Dávid és Szilárd a harmadik akklimatizációs kör teljesítése után 7400 méterről leereszkednek az alaptáborba. A rögzített köteleken lavírozva Szilárd beszélget kicsit a többi mászóval, ahol jó híreket kapott a tervezett csúcsmászással kapcsolatban. „Azzal a hírrel üdvözöltek, hogy a jövő hét példátlanul szép lesz. Úgyhogy meg is hatódtam talán, nagyonnagyon örülök. Hogyha ez a hír igaz, akkor jövő héten gyönyörű időben fogunk csúcsot mászni." A fiúk aztán egy nappal a tervezett csúcsmászás előtt mégis rossz híreket kaptak. „Nehéz helyzetben vagyunk. Korábban volt egy próbálkozás a csúcs elérésre, és a kötélrögzítő serpák mély hóról számoltak be. 8200 méter környékén elakadtak." A rengeteg friss hó miatt sokan úgy döntöttek, hogy hazaindulnak. A magyarok azonban néhány külföldi társukkal együtt a maradás mellett döntöttek. Éjszaka nekivágnak a K2 8611 méteres csúcsának.

Dávid és Szilárd tehát a többségtől eltérően elindultak, hogy bevegyék a Kegyetlen hegy csúcsát, de az expedíciós hegymászás szomorú sajátossága, hogy percről percre változhat és változik is a korábban eltervezett ütemterv és körülmény. „Örömmel jelentem, hogy felértünk a vállra. Igaz, hogy Dávid éppen úton van lefelé, de nem tudok nem csapatként gondolni magunkra." Dávid ugyanis sajnos komoly gyomorfájdalmakkal és hányingerrel küzd a 3-as tábor magasságában, ezért úgy döntött, az expedíció sikere érdekében visszaereszkedik 7400 méterről az alaptáborba. Szilárd egyedül vág neki élete eddigi legnehezebb mászásának. És miközben ő fent küzd magával és az elemekkel, addig Dávid szerencsére biztonságban leért az alaptáborba. Szilárd időközben már a halálzóna közelében fagyoskodik egy sátorban, közel 8000 méteres magasságban. „Na jó, kezd nagyon hideg lenni, áááááááá…. Szerintem elindulok hamarabb." A tényleges csúcsmászás este kilenc körül vette kezdetét. Reggel 7 órakor már 8440 méter körül jár. Ez már a leggyilkosabb, úgynevezett hiperhalálzóna. Dávid végig rádión keresztül támogatta barátját, így együtt élték át a sikert, hiszen Szilárd a könyörtelen körülmények ellenére felért a csúcsra. „Dávid, örömmel jelentem, hogy a 2019-es K2-expedíciót sikerre vittük. Itt vagyok a K2 csúcsán. Itt vagyok 8611 méteren, és csontig hatoló hideg van. Vétel." „Nagyon-nagyon jó hallani a hangodat, Szilárd. Nagyon örülök neked, gratulálok szívből!"

Suhajda Szilárd első magyarként érte el a világ legnehezebben megmászható hegyét. Óriási teljesítmény mindkét sportoló részéről. Az expedíció tehát sikeres, de Szilárdnak még le kell érnie a biztonságot jelentő alaptáborba. Küzdelmes és hosszú ereszkedés után Szilárd épen és biztonságban lejutott az alaptáborba, ahol jó barátja, Dávid várta.

Az Eseményhorizont magyar hegymászói, Dávid és Szilárd a magyar expedíciós hegymászás legutóbbi két „első megmászását" teljesítették. Dávid 2016-ban az Annapurna, Szilárd pedig 2019-ben a K2 csúcsát érte el. További tervek azonban már az alaptáborba visszatérve kirajzolódtak, és a legfőbb cél is egyértelmű, a Mount Everest oxigénpalack nélküli megmászása. A felkészítő Makalu-expedíciót kétszer is megtervezték, azonban – mint megannyi mást – a koronavírus-járvány 2020-ban és 2021-ben is meghiúsította a vállalkozást. A napokban pedig az is kiderült, hogy a két fantasztikus hegymászó útjai szétválnak. Barátságban és a közösen elért sikerek tiszteletben tartása mellett, de külön utakon folytatják az expedíciós hegymászást. Abban azonban biztosak lehetünk, hogy Klein Dávid és Suhajda Szilárd karrierje megállíthatatlanul a csúcsok felé fog törni.

A Mi Hódunk!/ Miért is?

Vincze Bálint | Fotó: Vincze Bálint

Ha megnézzük egy hazai vagy nemzetközi természetfotós pályázat képeit, láthatjuk, hogy szinte mindegyik tartalmaz egy „Ember és természet" kategóriát. E témakörben a pozitív és negatív üzenet egyaránt helyet kap. Már régóta ismert tény, hogy urbanizált világunk folyamatos terjeszkedése, a természetes élőhelyek csökkenése komoly hatást gyakorol az élővilágra. Ám egyre több azon példák száma, ahol az ember környezettudatos gondolkodással igyekszik ezt a – mondjuk ki – természetellenes folyamatot mérsékelni. Több-kevesebb sikerrel. Ha elfogadjuk, és miért ne tennénk, erőfeszítéseink sikerét befolyásolja az élővilág alkalmazkodóképessége is. A hód esetében vitathatatlan tény, hogy napjainkra a leglátványosabb visszatelepítési projektek egyikéről beszélhetünk.

Olyannyira, hogy már problémássá vált állománykezelésük. Szakemberek becslése szerint 2021-re számuk elérte a 11 000-et. Hát ez bizony nem kevés. Pláne úgy, hogy hazánkban nincs természetes ellenségük. Figyelmen kívül hagyható az a néhány határsértő medve és farkas, akik hébe-hóba átruccannak hozzánk a szomszédos országokból. A hatalmas, szinte háborítatlan vizes élőhelyek hiányáról nem is beszélve. Mindenütt ott vagyunk. Akkor miért erőltettük ezt a visszatelepítést? Lelkismeretfurdalásunk volt? Hiányzott egy cuki kis hódos szelfi? Nincs elég favágó az erdeinkre? Egyik sem. Környezettudatos-

ság, biodiverzitás, harmonikus ökológiai rend. Ezért! Magyarázni, érvekkel alátámasztani e fogalmakat nem az én tisztem, és nem is vagyok rá alkalmas. Különben is, számtalan csatornán jut el hozzánk napi szinten ezek fontosságáról a hiteles és szakszerű információ. Aki még így sem érti, annak meg pláne nincs miről beszélni. Tanuljunk meg a természettel békében élni. Pont. Az élővilág sokszor sikeresen alkalmazkodik hozzánk. Viszonozzuk ezt a gesztust. Ja, hogy a föld népessége születésem óta napjainkra majdnem háromszorosára nőtt. Így nehéz a harmonikus együttlét, de nem lehetetlen. Természetfotós pályafutásom során sokszor találkoztam pozitív és negatív példákkal egyaránt.

Az Ürgemese készítése közben tapasztaltam, milyen tökéletesen alkalmazkodott a szabadtartásos legeltetéshez a mese főszereplője. A hardi legelő juhásza, Attila sajnos már onnan fentről látja csak, hogy a tizenegynéhány évig otthonaként szolgáló bodega melletti hodály, magtár és legelő állandó lakója az ilyen típusú állattartás megszűnésével eltűnt. Szomszédai világgá mentek. Bár folyik még legeltetés a területen, de az ürgéknek hiányzik az a sok potyafalat, melyet a szabadban tárolt magtárból bármikor vételezhetett. Ez persze megkönnyítette a természetfotós munkáját.

A „Mi Hódunk" egyelőre nálunk a Kondor-tavon még a pozitív oldalt erősíti. Egyelőre! Ígértem, hogy elárulom, mi indította be nálam a máig tartó figyelmet iránta. Az előbbi gondolatokra erősítenek rá a válaszok. Az első, mely már belülről kíváncsivá tett, de mégsem volt elég nagy impulzus ahhoz, hogy rámozduljak a témára. Horgász cimborám, Tamás, akivel életem legnagyobb harcsáját (64,5 kg, 211 cm) fogtam itt az erőmű horgásztaván, elmondani sem tudom hányszor hívott esténként azzal, hogy horgászás közben milyen élmény volt számára, hogy láthatta, miként tanítja a hódmama a kölykét a tó partján burjánzó szeder falatozására, vagy az eperfáról lehulló érett termések habzsolására. Lelkes beszámolóját meghallgattam,

A foltos szalamandráról egy turistaközpont parkolójában készítettem ezt a képet. Mondanom sem kell, nem ilyen fotóról álmodtam, mikor több száz kilométer után kiszállva a kocsiból, szó szerint belebotlottam a lábam előtt heverő témába. Szomorú tény, hogy útjaink sok védtelen áldozatot szednek. Mára már több olyan pozitív kezdeményezés működik, mely akár a hüllők, kétéltűek és emlősök biztonságos vonulását könnyítik. Vadátjárók létesítése, út alatti alagutak építése, civil természetvédő szervezetek és önkéntesek munkája nagyban hozzájárul, hogy kevesebb ilyen áldozattal találkozzunk.

majd megköszönve az információt, folytattam félbeszakított fotózásomat. A nyári napforduló idején évek óta néhány héten át, napról napra visszatérek oda, ahol születtem, ahol ilyenkor az újjászületés legszebb pillanatait örökíthetem meg. Sok olyan kép készült a mórágyi dombokon és Bátaszék mellett, melyek legutóbbi albumom (A kabóca, az ürge és a többiek) egyik fejezetének ékkövei. Az első ciripelő hang hallatán, melyet Szekszárd központjában unokámmal sétálva hallok, azonnal eldöntöm, hogy már este indulok is a kabócák földjére. Irány a szülőföld. Várnak az éjszakai lovagok. Kell egy kis változatosság. Majd néhány hét után folytatom ott, ahol abbahagytam. Az év minden napjára jut téma bőségesen. Virágok, lepkék, békák, rókák, vaddisznók, őzek és szarvasok, és persze számtalan madár. Akkor most jöjjön a válasz másik fele. Mi volt az utolsó csepp a pohárban, ami beindította máig tartó érdeklődésemet a hódok iránt? Egy közösségi médiafelületre felkerült rövidke, telefonnal készített videó, melyet Gerzsei Zoltán barátom osztott meg egy hódról, amely a Füzes-tó befolyó vize mellett ért partot, és átsétált a Kondor-tóba. Mindez világos nappal történt. Na, ez már kiütötte a biztosítékot! A hódokat sűrűn lakott területeken, ritka kivétellel, csak éjjel lehet fotózni. Óvatosak, kerülik az ember társaságát. Érthető az öröklött genetikai ösztön. Igaz, a helyi horgászok gyakran mesélik, hogy

Nyáron a Bátaszék melletti völgyekben töltött éjszakák egyik szerencsés pillanatában készült felvétel rangos elismeréseket kapott európai és amerikai természetfotós versenyeken egyaránt. Sok időt, főleg éjszakát töltök a nyári napforduló idején a bükkösök mélyén. Magányosnak nem érzem soha magam, mert szarvasok, vaddisznók, baglyok, denevérek, pockok és lepkék látogatnak meg munka közben. Kíváncsian figyelik, ki az az elvetemült, aki heteken keresztül behatol az életükbe, és fura villogásokkal zavarja meg az éjjeli sötétséget. A fényképezőgép hangos kattogásának tájidegen zajáról nem is beszélve. Nagyon élvezem az itt töltött idő minden pillanatát. Igaz, voltak nem kívánt kihívások is, mikor a hirtelen jött zivatar komoly feladatot adott, miként juthatok le a csúszós, agyagos dombról, szeretett Nivámmal. De megoldottuk. Beszéljünk a szép oldaláról. Arról, mikor a fák lombjai közt átvilágító Tejút látványa meseszerűvé tesz minden itt töltött pillanatot. Ám egyik legszebb élményem az volt, mikor az elmélyült fotózásból félszemmel felnézve, a domboldalt figyelve zöld pontok vízesésszerű lebegését láthattam. Gyönyörűséges jelenet, soha nem felejtem el. A szentjánosbogarak is ilyenkor rajzanak. Ilyen és ehhez hasonló dolgok közepette, a csend és sötétség birodalmában, de nem egymagamban készült ez a kép, melynek címe, Esti mese. Főleg ezért szeretem a természetfotózást. Az elismerés fontos, de az ilyen pillanatok átélése a legnagyobb jutalom számomra.

számtalan alkalommal az orruk előtt úszik el, nem zavartatva magát a parton ülő sporitól. De én mindig kiegészítem szavaikat azzal, hogyha megmozdulnak, a székről felállnak, a másodperc tört része alatt a víz alá bukva eltűnik a szemük elől. Így igaz, mondják. Mi történhetett, hogy Zolinak sikerült nappal videót készíteni róla? A magyarázat nem az, hogy őt annyira kedvelik, hogy reggeli programként pózoltak neki. Ennél ez sokkal prózaibb. Azon a hétvégén az egyesület egy iparági horgászversenyt rendezett. A rengeteg versenyző minden létező horgászhelyet elfoglalt. Azóta már tudom, hogy a Mi Hódunk éjszakánként kisebb-nagyobb túrákat tesz az éj leple alatt. Bejárja, ellenőrzi territóriumát és meg-megáll egy-egy jobb falatot találva. Tóról tóra vándorol, sőt még a közeli Dunára is kilátogat. Ám a pirkadat fényei arra figyelmeztetik, irány haza. Aznap nem számolt vele, hogy a megszokott visszaút minden átjáróját elfoglalták a versenyhorgászok. Sokáig keresgélt, végül rátalált arra az egy pontra, ahol a versenyszabályok nem engedték a horgászatot. Megtalálta a kiskaput. Én pedig az új témát. *(folyt.köv.)*

Száz nem számít, egy számít!

Szabó Márta | Fotó: Szabó Márta, Bodajki Ákos

A címet olvasva szinte hallani, ahogy Anna kisasszony mondja Halmosnak a Meseautó című filmben ezt a híressé lett mondatot, és amely jelen esetben lefedi az Atomenergetikai Múzeum (AEM) 2021-es évét, amikor is a múzeum saját Facebook-oldalának elindulásával kezdetét vette az a típusú tartalomgyártás is, amely a sok száz/ezer magyar nyelvű tudományos oldal között egészen egyedivé teszi az atommúzeumot a közösségi médiában is.

A tízezerhez közelít az AEM követőink száma a Facebookon, ahol egy éve, 2021 februárjában jelent meg saját profillal a múzeum. Az a bizonyos első év, amit egészen biztosan nem lehet elfelejteni több okból sem, attól is egészen emlékezetessé vált, hogy milyen pozitív visszacsatolásokat, új kapcsolatokat és új szférákat eredményezett az AEM életében a közösségi médiás jelenléte által.

Történt ugyanis, hogy mikor 2021. július 1-jén újranyithatott a múzeum – addigra, ugye, már volt egy öt hónapos saját Facebook-profilja és YouTube-csatornája –, a normál működésre állt vissza, így a különböző nyári táborok csoportjai, az egyéni látogatók és különböző intézmények munka-

közösségei, csoportos kirándulni vágyói is újra ellátogathattak az Európában teljesen egyedülálló, országos szakmúzeumba, és ezzel a lehetőséggel közel kilencezren éltek is december végéig. A látogatások során több visszajelzés is arról tanúskodott, hogy a közösségi médiában látott tartalmaknak köszönhetően merült fel a különleges múzeum meglátogatásának ötlete. Ez mind az egyéni, mind a csoportos látogatásokra igaz. És hogy mik is voltak azok a tartalmak, amelyek a fizikatananyaghoz kapcsolódó kísérletektől kezdve a különleges járművek szerelmeseinét a látványos 3D-s modelleket kedvelőkig, minden korosztályra gondolva színesítették az AEM Facebook-oldalát? Lássuk csak!

Összesen öt sorozatot álmodott meg, forgatott le, szerkesztett és publikált a múzeum mind Facebookon, mind pedig a YouTube-on, az Állati jó fizikát, az Atomsztorik újratöltve sorozatot, az Ifjú Fizikusokat, A fizika gyerekjátékot és a Nyomatékot. Az év műsora díjat egyértelműen a Nyomaték nyeri, hiszen Facebookon több mint 750 ezres eléréssel és YouTube-on 155 ezres megtekintéssel zárt az első évad.

Az offline aktivitások is új lendületet vettek 2021 nyarán, hiszen a normál működés és az online tartalmak mellett hagyományos rendezvényei egy részét is megszervezte a múzeum. Ilyen volt például a június végi szezonnyitó Múzeumok Éjszakája, a Múzeumok Őszi Fesztiválja, az Erőművek Éjszakája, a paksi Atom téren az adventi udvarban a december 1-jei és 14-ei délutáni programok és december 6-án a Komondor Mikulás is. Ezenfelül csatlakozott az AEM a Magyar Tudomány Ünnepéhez és a Kutatók Éjszakájához is.

A Paks FM-mel is folytatódott a múzeum kooperációja, hiszen új műsor és több nyereményjáték is színesítette az évet. Ezek voltak az Atomsztorik újratöltve című műsor, a Fürkészd az ürgét! online játék, a gyermeknapi, paksi városi kincskereső játék, a Nyitott szemmel járj! és az őszi Határ a csillagos ég című együttműködés is.

2022 azonban egy még különlegesebb év lesz, tele jeles napokkal, mint például az AEM megnyitásának 10. évfordulója is, így az apropó és a lendület garantált erre az évre is. Új tartalmak és fejlesztések zajlanak a háttérben, új műsorok készülnek, új játékok körvonalazódnak, régi és új együttműködések bontogatják szárnyukat – mindmind annak a szolgálatában állva, hogy a múzeum 10. születésnapja apropóján országszerte sikerüljön még inkább megragadni, hogy a különleges paksi Atomenergetikai Múzeum a többi száz/ezer múzeumhoz, online oldalhoz képest mitől unikális.

Művészlélek

Szőcs Zalán Kevin | Illusztráció: Sipos Csenge

Napjaink fiatalsága már sokkal kevésbé érdeklődik a versek, festmények, különböző művészetek iránt. Sokak összekötik ezt az iskolával, és mivel a többség nem szereti az iskolát, ezért ezeket a művészeti ágakat sem fogja magához közel engedni. Persze vannak kivételek, akik a mai napig szívesen fognak ecsetet, ceruzát a kezükbe, vagy épp írnak meg egy verset. Mai interjúalanyom, Sipos Csenge épp egy ilyen diák. Csenge jelenleg 17 éves, az ESZI tanulója, főként a versírás és a rajzolás érdekli. Csenge több szempontból is érdekes személyiség. Verseit például nem a megszokott módon írja, próbálja inkább saját elképzelése szerint felépíteni azokat.

– *Hány éves korodban kezdtél el a művészet iránt érdeklődni, alkotni?*

– Maga a művészet mindig is érdekelt már kiskorom óta, viszont amikor idősebb és érettebb lettem, akkor kezdtem el jobban belemélyülni a dologba.

– *Mit jelent számodra a művészet?*

– A művészet egy eléggé tág fogalom, de számomra kreativitást, egy gondolkodás-, látásmódot jelent, amit átadhatunk az embereknek. Amit szeretek benne, hogy mindenki meg tudja találni a maga sztoriját, véleményét vagy esetleg azt, hogy mit gondol az adott műről. Egy nagyon színes ágazat, ami mindig új dolgokkal fog társulni, és be is fogadja azokat.

– *Hogyan választasz témát, honnan meríted az ötletet az alkotásaidhoz?*

– Legtöbbször fejből, magamtól jönnek az ötletek, de előfordul, hogy a kiváltó ok egy megtörtént esetből fakad. Rajz és írás terén is, akár egy szó is sok ihletet adhat a mű megalkotásához. Konkrét témám szinte soha sincs, de nagy részben társadalmi jellegű alkotásaim vannak.

– *Az iskola mellett mennyi időd van alkotni, mikor teszed azt?*

– Szerencsére, ha versekről van szó, akkor egyszerű dolgom van, mert azt bárhol meg tudom írni. A rajz része már kicsit komplikáltabb. Többféleképpen is rajzolok, pl. digitálisan is, amire több időm van, mivel telefonon szoktam őket megcsinálni buszon hazafele. Szóval a műveim eléggé érdekesen jönnek létre.

Vase

mi voltunk a váza.
szerelmünk volt a
rózsa.
köztünk lévő viszony
megállt,
mint az óra.
végül mindketten
elváltunk egy
szóval.

Coffee

ízetlen fekete kávém
tejszínért kiált,
míg szívem ő iránt
dobog.
tejszínt kérek,
kapok is.
szerelmet vallok,
viszonzatlan
érzelem,
ami marad.

– *Mit gondolnak az osztálytársaid, barátaid a műveidről?*

– Támogatóak és érdeklődnek iránta, ami miatt nagyon örömteli és hálás vagyok.

– *Mi motivál? Van példaképed?*

– Szeretnék, illetve próbálok valami újat mutatni, alkotni és másokra hatni. Példaképem nincs.

– *Van-e valami komolyabb célod a jövőre nézve, vagy csak hobbiként tekintesz erre?*

– Az elején hobbiként tekintettem rá, viszont közben rájöttem, hogy ezzel komolyabban is szeretnék foglalkozni. A verseimet publikálni szeretném angol és magyar nyelven illusztrációval együtt, illetve olyan területen szeretnék elhelyezkedni, ahol valamilyen formában a művészet is megjelenik.
Csengének sok sikert kívánok, remélem, eléri a kitűzött céljait. Amennyiben benned is van valamilyen rejtett tehetség, ne tartsd magadban. Alkoss te is! Ha van hozzá tehetséged és kellő akaraterőd, lehet pár évtized múlva rólad és a műveidről fognak tanulni a diákok.

Flower

szirmaimat dobálom.
próbálom eldönteni
szeretsz-e vagy sem.
viszont utolsónak
csak a tüskék
maradnak.

Évértékelő

Susán Janka

A Termelési Alrendszer Működésfejlesztés (TAMF) Kiemelt Projekt indulásakor elvetett magok 2021-ben már kihajtottak, tavaly nyáron szárba is szökkentek a műszaki vállalatirányítási rendszer új verziójának (AS6 plusz) elindításával, amellyel megvalósult a munkairányítási változások jelentős részének működésbe integrálása folyamati és IT-oldalról is. Czibula Mihály projektvezető a tavalyi év jelentősebb momentumait foglalja össze számunkra. Riga Tamás és Wiszthaller Zoltán a több mint fél éve megújított munkairányítási rendszer alkalmazásának eddigi tapasztalatairól beszél.

Czibula Mihály kiemelt-projekt-vezető – TAMF

– *Melyek a 2021-es év főbb eredményei a projektben?*

– Tavaly július eleje óta az új munkairányítási folyamatok szerint történnek az erőműben a karbantartások, de az ehhez kapcsolódó tapasztalatokról, eredményekről beszéljenek majd a kollégáim. Én inkább az AS9 elindításához vezető út néhány jelentős állomását említeném meg. Az adattisztítási és adatgazdagítási feladatokkal folyamatosan haladtunk, az erőmű technikai katalógusának megújítása a célunk. Ehhez az AS- és az SAP-rendszerek összhangját teremtjük meg műszaki és készletoldalról, a technikai elemek (pl. egy szivattyú) beépítési helyére jellemző minősítési követelmények figyelembevételével. A megvalósításhoz új szerepkörként a beszerzésmérnökök fogják össze a kialakított termékcsoportokat az erőmű egészében. Ezzel összhangban megtörtént az AS- és SAP-integráció részletes technikai tervezése, folyamatban vannak az IT-fejlesztések, jelentős részük meg is valósult már.

A tesztelés során többkörösen ellenőrizzük a beérkezett kódokat a felhasználói elfogadás előkészítésére. A fejlesztés elkerülhetetlen velejárója, hogy a kódok hibákat tartalmaznak, ezek kiszűrésére részletes hibakezelési rendszert alakítottunk ki, hogy az indulásra minden hibamentesen működjön. Kiemelném, hogy a sztenderd nukleáris modell alkalmazásának köszönhetően az AS korábbi verziójához képest drasztikusan lecsökkent a vállalatspecifikus fejlesztések száma, azonban a megmaradtak összetettsége jelentősen emelkedett, gondolok itt például az előbb említett AS- és SAP-integrációra. Az AS6 plusz során részben már felavatott műszaki adattárház (BI – business intelligence rendszer) teljes kialakítása is kardinális. Készülnek a változások megismertetéséhez elengedhetetlen segédletek, az oktatások hamarosan elkezdődnek, és négy hónapig fognak tartani a folyamatváltozásokhoz kapcsolódó szerepköri és IT-képzések.

– *Mennyire összetett a Paksi Atomerőmű informatikai háttere?*

– Közhely, hogy az informatika fejlődése exponenciális. Évről évre egyre inkább életünk része az IT. Ott van a telefonokban, az autókban, az otthonainkban. Ezzel párhuzamosan egyre összetettebb és egyre költségesebb a vállalatirányítási rendszerek informatikai háttere is. A versenyképesség megtartásához szükséges a fejlesztés, és ezzel párhuzamosan hatalmas kihívás a szoftverekben lévő lehetőségek kiaknázása, ami a folyamatok fejlesztésével, a szervezetben meglévő kollektív informatikai képességek folyamatos megújításával érhető el. Ma minden hagyományos szakmai tudás elavul, ha nincs mellette magas szintű IT-alkalmazás-ismeret. Ennek megteremtése, szinten tartása hatalmas kihívás. Állandóság az IT területén nincs. Egy jól működő nagyvállalati IT-rendszert a folyamatos változásra kell optimalizálni. Nagyon fontos, hogy az architektúra fenntartható, hozzáadottérték-fókuszú, értékalapú legyen. A felhasználói ismeretek pedig olyan naprakészek, amik biztosítják a szoftver képességeinek legmagasabb szintű kiaknázását.

Az IT-költség megtérülése a működési hatékonyság növekedésén keresztül realizálódik. A projektben erre törekszünk.

– *A tervezett ütemterv szerint haladtok?*
– A feladatok előre haladása az ütemtervnek megfelelő, az AS9-rendszer 2022 nyarán fog elindulni, olyan időszakra tervezve, amikor sem üzem közbeni karbantartás, sem főjavítás nem lesz folyamatban. Az indulás pontos időpontját az IT-szolgáltatóval közösen döntjük el (go / no go döntés), egy ehhez kialakított rendkívül részletes feltételrendszer segítségével. Az átállás kiemelt előfeltétele, hogy az Országos Atomenergia Hivatallal a hatósági eljárások, engedélyezések befejeződjenek.
Az AS9 elindításával az atomerőmű működésfejlesztése nem ér véget, a következőkben egy papírmentes, tabletalapú munkairányítási rendszer kidolgozása lehet a cél.

Ezúton is szeretném megköszönni, hogy a munkatársak elszánt, kitartó munkájukkal intenzíven hozzájárulnak a tervek megvalósításához.

Riga Tamás csoportvezető – Online Munkairányítási Csoport

– *Milyen tapasztalataitok vannak az új munkairányítási rendszerrel?*
– A „puding próbája az evés" bölcsességet igazolva, úgy látom, hogy az eltelt félév éles próbatétele megalapozza a bíztató megítélést. Csapatom feladata az online munkairányítás teljes szegmensének működtetése. A munkák tervezésétől, azok meghatározott körének, halmazának a felépítése, az igazításuk a blokki konfigurációkhoz, azon belül az ütemezések véglegesítése, illetve a végrehajtás nyomon követése. Azt követően az elmúlt hét értékelésében is jelentős szerepem van a kritikai értekezletek során. Ennek az új fórumnak a célja, hogy az elmúlt munkahetet értékeljük. A meghatározott terjedelmet milyen mértékben tudtuk megvalósítani, mennyi változó volt benne, azoknak mire volt hatása stb. A jelenlegi szakaszban a folyamatszabályzásaink megfelelő alkalmazásának vizsgálatát, értékelését hajtjuk végre. A kapott információk értékelése alapján, szükség esetén javíthatjuk, optimalizálhatjuk a folyamatainkat. Az értékelési szempontokat nemzetközi mutatók alapján határoztuk meg.

– *A kritikai értekezlet működtetése hosszú távra szól?*
– A sztenderd nukleáris működés által meghatározott fórum, amely hosszú távú fenntartása eredményezi, hogy felszínre kerüljenek a működést nehezítő elemek, ezáltal a folyamatok javíthatók.

– *Milyen hangulatban telnek a kritikai értekezletek?*
– A hangulat is jó, de azt emelném ki inkább, hogy az eredmé-

Munkautasítás-feladatok határidőben történő teljesítésének alakulása (%)

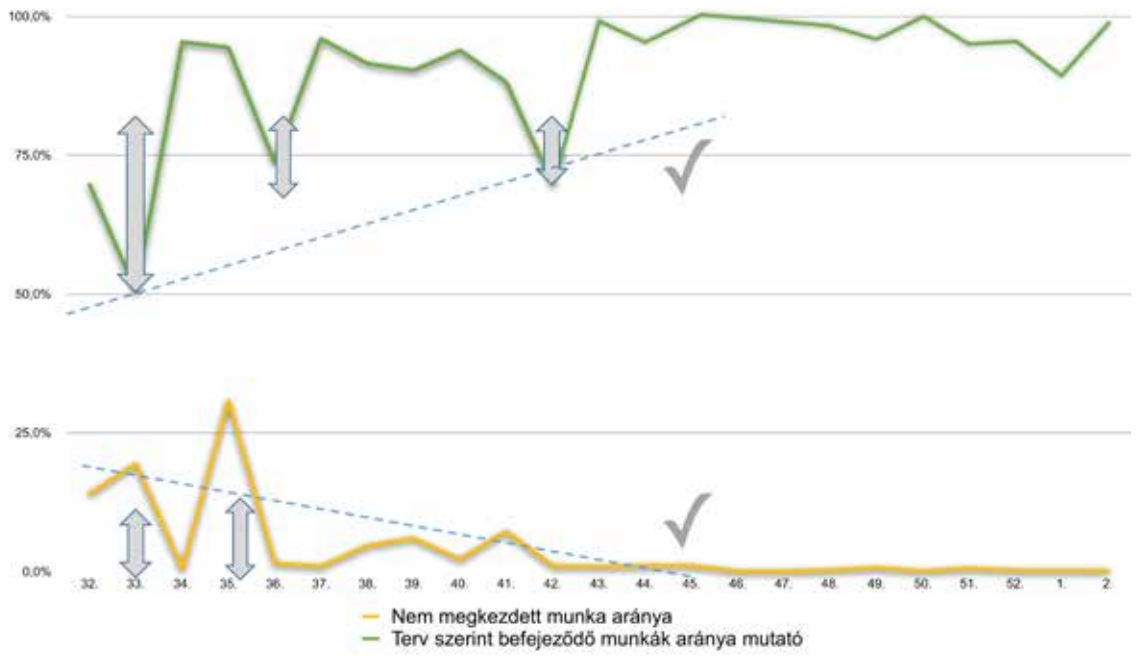

nyességhez szükséges munkakapcsolatok működnek, megfelelő támogató hozzáállással vesznek részt ezen a kollégák. Megértették, hogy itt csapatmunkáról van szó, amelyhez mindenkinek hozzá kell adni a szakmai tudását, a kompetenciáját, mert közös erővel érhetünk el jó eredményt.

– *Hogyan vált be az új munkairányítási tervezési ciklus?*
– A folyamatunkat elnyújtottuk, most már negyed évvel nézünk előre a munkatervezés során, így határozzuk meg a végrehajtandó munkák körét. A blokki konfigurációkat jelentős mértékben befolyásoló munkákat, az üzem közbeni vagy a tervezett karbantartásokat, illetve a főjavításokat megelőző, de még online munkákat. A rendelkezésünkre álló tizenkét hét alatt elegendő az időnk arra, hogy pontosan meghatározzuk a végrehajtható terjedelmet.

– *Az új folyamatok, benne az új szerepkörök hogyan tudnak működni?*
– Az átmeneti időszaknak elsőre fél évet gondoltunk, ennyi mindenképpen szükséges ahhoz, hogy megismerjék az új folyamatot, az azokban lévő működést. A központi oktatás kevés ahhoz, hogy mindenki teljeskörűen átlássa a folyamatokat, menet közben „esik le a tantusz" a folyamati szereplőknek. Most értünk el oda, hogy már értik a folyamatot, azt, hogy mit várunk el tőlük.

– *Az AS9 indulásáig milyen jelentős feladatok állnak még előttetek?*
– Először úgy gondoltam, hogy a bevezetett új folyamati változások nagyobb kihívást jelentenek, de az AS9 indulása hasonlóan nagy kihívás lesz. Egy jelentős oktatási halmaz elvégzése is előttünk áll még. A folyamati változások egy része majd csak az AS9 indulásával lép életbe. Jelentősen változni fog a munkaigények indítása, a kizárási utasítások tervezése és elvégzése, a munkautasítás-indítási engedélyek és a munkavégrehajtás gyakorlata. Nálunk szervezeti változás is fog történni az AS9 indulásával, a szerepköri feladataink is bővülni, átcsoportosulni fognak. Az új munkairányítási folyamat az AS9 indulásával válik teljessé.

Wiszthaller Zoltán főtechnológus – Munkairányítási Főosztály

– *A munkairányítás mely részeivel dolgozol jelenleg?*
– Most leginkább az AS9-indulás feltételeinek biztosításával, a működés körülményeinek megteremtésével foglalkozom, amelynek egyik jelentős szelete a munkairányítási folyamat működésének monitorozása, a szűrési bizottság, a napi egyeztetés és a heti online munkaterjedelem adatainak előállítása, mutató- és mérőszámszintű feldolgozása és a kritikai értekezlet működtetése, eredményeinek értékelése. Már a folyamataink kialakítása során a külföldi szakértő segítségével mérőpontokat létesítettünk, amelyhez mutatószámot vagy folyamatjellemzőt rendeltünk. A Munkairányítási Főosztály egyik feladata ezek folyamatos vizsgálata, gondozása.

– *Milyen fő mutatószámokat határoztatok meg?*
– A speciális munkairányítási folyamathoz tartozó mutatószámok a sztenderd nukleáris modellből jönnek, abban vannak erre ajánlások, illetve örököltünk is mutatókat az előző heti operatív programként közismert munkairányítási rendszerből. Ezt az „új munkairányítási folyamat kétlépcsős bevezetés" néven ismert állapotot kell jelenleg kezelni. A megörökölt folyamatmutatókat felülvizsgáltuk, és amit megtartottunk, azoknak a folytonosságát, a mutatóérték képzését és a monitorozását fenntartjuk. Ezen túlmenően a működési tapasztalatok, visszajelzések, vezetői és felhasználói igények alapján dolgozunk ki, tesztelünk, majd implementálunk újabb mutatókat, folyamatjellemző méréseket.

– *Milyen eredményeket láttok a mutatószámok mögött?*
– A kétlépcsős bevezetés AS6 plusz néven ismert első szakaszában a határidők tartására, a tudatosabb munkautasítás-tervezésre koncentrálunk, amely rövid időn belül kézzelfogható javulást eredményezett. Jelentős változást, új szemléletmódot hozott a munkairányítási folyamatban az INPO AP-928 alapján működő munkamegrendelők szűrése, a megváltozott hibapriorizációs mátrix alkalmazása, a napi egyeztetés értekezlet működtetése, és ezzel együtt a több szakaszból álló 12 hetes munkatervezési folyamat beindítása.

– *Milyen segítséget nyújtottatok a folyamatok jobbításához?*
– Az új munkairányítási rendszer indításánál létrehoztunk egy hibabejelentő felületet, kvázi egy online munkairányítási helpdesk funkciót működtettünk, amelyhez az értekezleteken feltett kérdések, észrevételek is sokat hozzátettek. Ezen javaslatokat, észrevételeket folyamatosan gyűjtjük, a változások elemzéséhez is felhasználjuk, hogy

javítsuk a folyamatlefutás gördülékenységét, vagy akár az értekezleti terhelés optimalizálását. Az adott folyamatrészt szerkesztő – így leginkább ismerő – kollégák támogató jelleggel állandó résztvevői az értekezleteknek, biztosítva ezzel a működés közvetlen támogatását.

– *A tizenkét hetes tervezésre való átállás zökkenőmentes volt?*
– Olyan időtávra kell átállítanunk a munkatervezési folyamatot, mely előretekintéshez, tervezéshez nem voltunk hozzászokva. A korábban említett monitorozással tudtuk megmutatni, hogy milyen előnyökkel jár a hosszabb tervezési szakasz és munkaterv-ütemezési szakaszok alkalmazása. Jelenleg erre a folyamatrészre kiemelt figyelem irányul, javítani akarunk a tervezés megfelelőségén, a terjedelmek stabilitásán, különös tekintettel a fagyasztott terjedelemre. Olyan „zökkenő", ami komolyan akadályozta vagy ellehetetlenítette volna a munkairányítás működését, nem volt, a működés során feltárt hibákat a résztvevőkkel egyeztetve javítottuk kisebb folyamati korrekciókat, több folyamati finomhangolást hajtunk, hajtottunk végre. Az eddig elért eredményeket a folyamati résztvevők, munkatervezők, munkairányítók és a végrehajtó szervezetek aktív részvétele, jobbító javaslatai nélkül nem tudtuk volna elérni.

– *Visszatérve a kritikai értekezletekre. Hogyan segítenek a mutatószámok a folyamatok javításában?*
– Azonnali visszajelzést kapnak a kollégák az elvégzett tevékenységről azáltal, hogy a megvalósulás körülményeit hasonlítjuk a tervezethez vagy egy elfogadási kritériumhoz. Az értékelés során kiemeljük a jó gyakorlatot, illetve a tanulságok levonása céljából részleteiben vizsgáljuk a hibákat, a tervtől való eltérés okait. A pozitív visszacsatolás a célunk, és a még meglévő szervezési, ütemezési pontatlanságok csökkentése. A kritikai értekezleten bemutatott mutatószámok nagyban segítik a kollégákat ezeknek a javulást igénylő területeknek az azonosításában.

Asset Suite (AS) rendszer: Az atomerőmű műszaki vállalatirányítási rendszere, ami integrált módon biztosítja a felhasználók számára a műszaki alapadatokat és tranzakciókat az üzemeltetés fő folyamatai mentén.

– *Az AS9 indulásáig milyen főbb kihívások várhatók számotokra?*
– Jelentős kihívás az adattárház és az új Oracle Business Intelligence (Oracle BI) rendszer kialakítása, mivel a jelenlegi rendszerben lévő, archiválásra kerülő adatok nem fognak már frissülni az új rendszerben. A BI-rendszer működése lehetővé teszi, hogy majdan az AS9-ből, az SAP-ból és minden további, az adattárház adatpiacaiba integrált IT-rendszerből letölthessünk és feldolgozhassunk olyan megfelelően csoportosított adatokat, információkat, amelyek fontosak ahhoz, hogy – többek között – a munkairányítási döntések eredményességét, és így az üzleti teljesítményt javítsuk.
Körülbelül 30-40 lekérdezést kell az új rendszerben kialakítani, leteszteltelni. Ide tartozik a cégszintű KPI- és BMR-mutatók adatstruktúrájának létrehozása és alapadatokkal való ellátása. Ezen mutatók esetén kiemelt figyelmet fordítunk a munkairányítási folyamat kétlépcsős bevezetése során a folyamatosság fenntartására, mert ezen mutatószámokat általában a cégvezetés, a tulajdonos, a felügyeleti szerv, illetve egyes esetekben nemzetközi szervezetek felé havonta vagy negyedévente kell szolgáltatnunk. A BI-rendszer kialakítása során cél, hogy a jogosult felhasználók különösebb informatikai felkészültség nélkül, a BI-eszköz weboldalszerű kezelőfelületét felhasználva a működésre jellemző adatokhoz közvetlenül hozzájussanak. Jelen pillanatban még az üzleti folyamatok működési adatait egyedi, kézi lekérdezések sorával állítjuk elő, dolgozzuk fel és értelmezzük. Így a BI „I" részét rengeteg humánerőforrás-ráfordítással mi biztosítjuk. Terveink szerint ez – még ha nem is AS9 indulása után közvetlenül –, de jelentős mértékben csökkenni fog a kézzel, egyedileg végrehajtott lekérdezések és értékelések száma.

– *A mutatószámok között alakítottatok ki újakat?*
– A sztenderd nukleáris működési modellből új mutatókat adaptálva biztosítjuk, hogy olyan, nemzetközi összehasonlításra is alkalmas mutatószámokat építsünk be a gyakorlatunkba, amelyek lehetővé teszik a munkairányítás hatékonyságának mérését, a kiválóságra törekvést és működésünk nemzetközi szintű összehasonlítását.

– *Mikorra várjátok a most végrehajtott változások eredményeit?*
– Nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy megközelítőleg három év szükséges ahhoz, hogy beépüljenek, megszilárduljanak a változások. A javuló tendenciák elindulását már most is érezzük.

Paks II.-es karrierutak az ESZI pályaorientációs napján

Paks II. Zrt. | Fotó: Paks II. Zrt.

Mintegy két tucat cég és intézmény mutatta be szakmai gyakorlati és karrierlehetőségeit az Energetikai Technikum és Kollégium (ESZI) pályaorientációs napján. Kiemelt érdeklődés mutatkozott a diákok részéről a két atomenergetikai cég, azaz az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. és a Paks II. Zrt. iránt.

Az ESZI pályaorientációs napján a Paks II. projektről egymást követő négy előadáson Szeri Balázs kommunikációs főszakértő beszélt. Külön kiemelte a beruházás előrehaladása mellett a társaság diákok, egyetemi hallgatók számára életre hívott programjait. Elmondta, hogy a Paks II. Zrt. számos humán programot működtet: népszerű az egyetemisták, főiskolások, valamint az ESZI-ben tanuló diákok számára kiírt tanulmányiösztöndíj-program, és keresett a szakmai gyakorlati lehetőség is, mely során mentor segíti a szakmai gyakorlatos fiatalok munkáját. Mindezek mellett részmunkaidős munkalehetőséget is kínál a Paks II. Zrt. egyes szakok mesterképzésén részt vevő, diplomaszerzés előtt álló hallgatók részére. A hallgatók így már a tanulmányaik alatt megismerhetik az iparágat, tanulmányaik befejezése után pedig az aktuális létszámigénytől függően lehetőségük adódik pályakezdőként a társaságnál elhelyezkedni.

Kiemelte, hogy a szakmai gyakorlati lehetőség, a Mérnök leszek program egy-egy újabb lépcsőfokot jelenthetnek ahhoz, hogy egy fiatal a Paks II.-es csapathoz csatlakozva bekapcsolódjon a város és a térség jövőjét meghatározó atomerőmű-építésbe. Szeri Balázs beszélt azokról a felületekről is – honlap, Facebook, Instagram –, ahol friss információkhoz juthatnak az érdeklődők a projektről, illetve bemutatta az egyéb kommunikációs csatornákat, eszközöket, így az Atomszfé-

ra című lapot, illetve a cég információs sátrát, standját.

A projektről szóló általános bemutatót, egykori ESZI-s, ma Paks II.-es fiatal szakemberek előadása követte. A középiskolai és egyetemi évekről szóló élménybeszámolót követően Horváth Tamás Márk villamos főberendezések szakértő egyebek között arról beszélt, hogy a Paks II. projektben komoly előkészítő munka folyik, sikerélményt már önmagában egy-egy eredményes tárgyalás, egy megfelelően összeállított dokumentáció is ad. Nyilván a siker igazi fokmérője az, hogy nyomon követhetjük, ahogy „tégláról téglára" épül az új atomerőmű. Blatt Kristóf villamos védelmek és automatikák szakértő egyebek mellett azt emelte ki, hogy tapasztalatai szerint nem kell foggal-körömmel ragaszkodni a diákként választott szakterülethez, nyitottnak kell lenni. Beszélt arról is, hogy neki igazán jó tapasztalatai vannak a Mérnök leszek a Paks II.-nél! programmal kapcsolatban, mert még egyetemistaként részmunkaidőben kezdett dolgozni, így amikor kézhez vette a diplomáját, már ismerte a kollégákat és a munkát is, sokkal könnyebb volt a beilleszkedés.

Az egymást követő előadások mellett további lehetőséget nyújtott a Paks II. projekt kínálta karrierlehetőségek megismerésére a sportcsarnokban felállított egyedi tervezésű stand, ahol igen nagy volt az érdeklődés.

Magyar Milán, aki 13. évfolyamba jár, és épületgépésznek készül, osztálytársai körében érkezett a standhoz. Mint mondta, abszolút nem kizárt, hogy egyetem után visszajön Paksra, és az atomenergiához kapcsolódóan keres magának állást. Az új atomerőmű – mint hozzátette – természetesen őt is érdekli, ismeretei szerint még „kompaktabb" lesz majd, mint az előző generációs elődjei. A 12. évfolyamos, ügyviteli szakon tanuló Varga Renáta és Lehota Eszter szerint a pályaorientációs nap kiváló lehetőség arra, hogy tájékozódjanak. Természetesen az érdeklődésük fókuszában van a működő és épülő atomerőmű, s szívesen ki is próbálnák magukat ezekben a cégekben akár már diákmunka, gyakorlat keretében is. Az, hogy új atomerőmű épül, lehetővé teszi, hogy hosszú távon helyben találjanak majd munkát, és a családjuk közelében maradjanak, mondták egybehangzóan. Sok egyéb mellett abban is egyetértettek, hogy a Paks II. standja nagyon modern, színvonalas és informatív.

A vélemény, ha pozitív…

RHK Kft. | Fotó: www.stock.adobe.com

A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. (RHK Kft.) számára meghatározó a telephelyei (a tárolók és a kutatási helyszín) környezetében élők véleménye. Ezt időről időre független cégek segítségével kutatja, elemzi, és igyekszik az eredmények alapján felépíteni, alakítani kommunikációs stratégiáját. A cél természetesen az, hogy megvalósuljon és hosszú távon biztos alapokon nyugodjon a társadalmi elfogadottság, mely folyamat minden stációja szakmai kihívásokat indukál.

A 2021 szeptember-októberében végzett kutatás tapasztalatait olvashatják az alábbiakban, amelyek nagyon beszédesek a cég szerteágazó munkáját, valamint a lakosság hozzáállását illetően. Az RHK Kft. a Kutatópont Kft.-t bízta meg a 4000 fő személyes megkérdezésével járó adatgyűjtéssel.

A kb. 20 percet igénybe vevő kérdőív megválaszolása volt a célcsoport feladata, melyet a négy ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulás 45 tagtelepülésének 18. életévüket betöltött, kiválasztott lakosai alkottak, tulajdonképpen az ő attitűdjeiket rögzítették statisztikailag.

A társaság tevékenységének mind az ismertsége, mind pedig az elfogadottsága 76% feletti, amely adatok lényegében megegyeznek a legutolsó, 2018-as felmérés eredményeivel. Akkor az előbbi szám 77%-ot, míg az utóbbi 74%-ot mutatott. Ugyan kedvezőbb mutatók születtek a tárolók biztonságosságának megítélése szempontjából is, de még mindig a megkérdezettek kb. 8%-a úgy gondolja, hogy nem biztonságos a tárolók üzemeltetése. A szabadon megfogalmazott (kifejtős) válaszokból egyértelműen kiolvasható a félelmek köre, mely nagyjából változatlan, hiszen a korábbi évekhez hasonlóan most is az egészségügyi hatások, a radioaktív szivárgás kockázata miatt aggódnak a bizalmatlanok. Őket kizökkenteni a hozzáállásuk tekintetében igen komplikált feladat. Ez teljesen ért-

hető, mivelhogy valaki kétkedését a visszájára fordítani, bizalmát megszerezni alapvetően is emberpróbáló, hát még egy ilyen „nehezített" terepen. Többek között átfogó, mindenki számára érthető cikkek megjelenését tervezi a cég a térségi lapokban, ily' módon eloszlatva a felmerülő kétségeket.

A kommunikációs eszközök bővítése folyamatos az RHK Kft. életében, az igényekhez való igazodás mindig tetten érhető. Bár ez idáig nem merült fel elvárás a közösségimédia-felületen való tájékoztatásra, most az Izotóp Tájékoztató Ellenőrző Társulás környezetében élők részéről volt egy erőteljes kérés erre vonatkozóan. Így novemberben elindult a társaság Facebook-oldala. Ezzel együtt, ami az egyéb tájékoztatási formákat illeti, elmondható, hogy általánosságban az önkormányzatokat, valamint a szakembereket tekintik hiteles információforrásnak a lakosok, és főként a helyi sajtó, a térségi újságok azok, amelyekből szívesen tájékozódnak. Ezekben a kiadványokban jól tetten érhető a már említett önkormányzati társulások kommunikációt segítő munkája, a tagtelepülések aktualitásainak összefoglalása, a tárolók és a kutatási helyszín időszerű információi.

„Tájékoztató tevékenységünk egyik alappillérét jelentik az ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulások, hiszen az atomtörvény biztosította lehetőséggel élve, segítségükkel is kommunikálunk a feladatainkkal érintett térségekben élőkkel. Éppen ezért magától értődő, hogy az ő munkájukkal kapcsolatban is adatokat gyűjtünk, és kielemezzük azokat. Ismertségük 60% feletti, és a megkérdezettek nagy hányada hasznosnak ítéli munkájukat. Tájékoztatási feladataik mellett – amely törvényi kötelezettség – fejlesztéseket is véghez visznek, amelyhez a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap biztosít támogatási összeget" – mondta Honti Gabriella, az RHK Kft. kommunikációs önálló osztályának vezetője. Jól látható tehát az RHK Kft. tevékenységének lenyomata a települések fejlődése tekintetében. Ezzel a megkérdezettek is tisztában vannak, hiszen több mint kétharmadnyi válaszoló érezte úgy, hogy fejlődésnek indult a térség, ahol él.

Az RHK Kft. honlapján látható eredményekről egyértelműen elmondható, hogy a nukleáris területen igen jónak, számos esetben kiemelkedőnek számítanak. Ez persze nem szabad, hogy elbizakodottá tegye a céget, hiszen kiemelt feladatot végeznek, amelyet sonlóan kiemelt figyelem övez, és azt sem szabad elfelejteni, hogy a bizalom megtartása éppen annyira összetett és kihívásokkal teli megbízatás, mint annak megszerzése.

A KKÁT működésének elfogadása

Kérdés: Ön milyen mértékben fogadja el a KKÁT működését?

Bázis: N=646 fő, aki hallott a KKÁT-ról

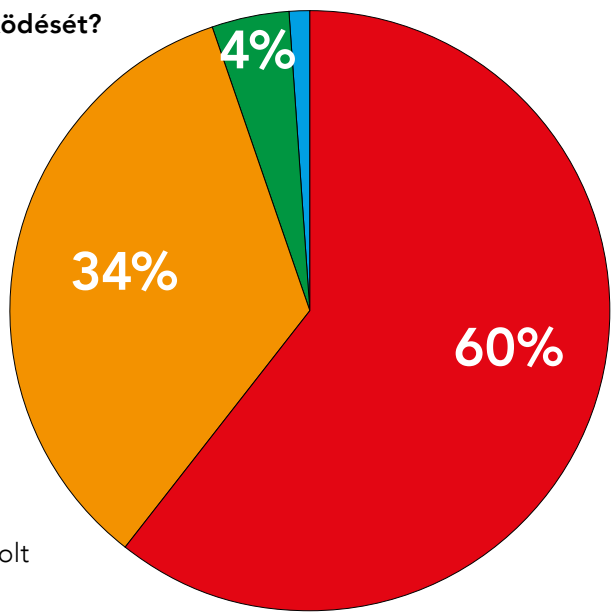

- Egyáltalán nem fogadja el – 1%
- Inkább nem fogadja el – 4%
- Inkább elfogadja – 60%
- Teljes mértékben elfogadja – 34%
- Nem tudja – 0%

A válaszadók 94%-a elfogadó, az előző kutatásban 84% volt ez az érték

„Kellemes meglepetés, hogy mennyi segítséget kapok a kollégáimtól”

Lehmann Katalin | Fotó: Bodajki Ákos

A közel 40 éve üzemelő erőműben sokszor találkozhatunk új arcokkal: sokan nyugdíjba mennek, őket fiatalok pótolják, és a szervezeti átalakulások is új belépőket igényelnek időnként. Most induló rovatunkban olyan kollégákat mutatunk be, akik nemrég kezdtek itteni munkakörükben – lesz köztük „friss hús”, az egyetemről éppen csak kikerült pályakezdő ugyanúgy, mint évtizedes tapasztalattal, régóta az atomenergetika környékén dolgozó munkatárs. A hölgy, akivel most interjút készítettem, bölcskei származású, jelenleg családjával Sükösdön él, tavaly november óta pedig betanuló berendezésfelelős. Rácz Istvánné Pál Krisztinával munkáról, családról, hobbiról és tervekről beszélgettem.

– *Milyen tanulmányokat folytattál, milyen volt a szakmai utad a jelenlegi munkakörödig?*

– Érettségi után a budapesti Irinyi János Vegyipari Technikumban általános vegyipari technikusként végeztem, ezt követően az atomerőműben szerettem volna elhelyezkedni – mert a háromhetes nyári gyakorlaton nagyon érdekesnek találtam, főleg a primer kört –, de ez akkor még nem sikerült, emiatt más irányba kellett menjek. Eltelt egy kis idő, most februárban lesz huszonöt éve, mire a Vegyépszernél minőségellenőrként sikerült elhelyezkednem. Ugyanabban az évben kezdtem el a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karán az energetikai mérnök szakot.

Néhány évvel később, 2001-ben egy felkérést kaptam, hogy átmennék-e dolgozni a BIG MINFO MEO-ra rendszerfelügyelői munkakörbe. Miután igent mondtam, folyamatosan képezni kellett magam; különféle tanfolyamokat végeztem el, de a primer köri rész továbbra is érdekelt. Önszorgalomból végeztem el a primer köri gépész tanfolyamot és a három hónapos műszakozási gyakorlatot.

Valamivel később, 2007-ben született meg a lányom, akivel már két éve voltam otthon, amikor egy váratlan telefonhívást kaptam. Az atomerőműből hívtak. Megkérdezték, hogy milyen terveim vannak, hogy hova mennék dolgozni a gyes után. Így kerültem vissza a MEO-ra, de az átalakulások után ekkor már a rendszerfelügyelői feladatokat az MVM ERBE Zrt. végezte.

Így rendszerfelügyelői pályámat 2009-ben folytattam tovább. A jogosító vizsgáimat megújítottam, elvégeztem egy minőségellenőri tanfolyamot, majd 2013-ban nyomástartó berendezés üzemi vizsgálói tanfolyamra jártam, illetve tanultam anyagvizsgálatot is. Megszereztem a vizuális, penetrációs és a mágnesezhető poros vizsgálói 2-es fokozatú tanúsításokat is.

Az élet úgy hozta, hogy a rendszerfelügyelői munkaköröm mellé 2011-ben egy felkérést kaptam a csoportvezetői, osztályvezető-helyettesi munkakörök ellátására, amit elfogadtam. Tavalyi év novemberéig, amíg nem váltottam, az MVM ERBE Zrt. Minőség-ellenőrzési Osztályán osztályvezető-helyettes voltam.

Amikor 2019-ben először hirdették meg a Paks II. Akadémiát úgy határoztam, hogy atomerőművi üzemeltetői szakmérnöki képzésbe kezdek. Ennek több oka is volt; egyrészt engedtem a barátnőm biztatásának, másrészt szerettem volna újat tanulni.

– *Hogyan kerültél az új munkahelyedre?*
– A csoportvezetőm többször is hívott ebbe a munkakörbe, és most, hogy az egyik kolléga elmegy az osztályról, lehetőséget kaptam, hogy a helyére jöhessek. Ez a távozó kolléga tanít be engem, ez az év a betanulásról fog szólni számomra. Végezetül kiemelt hatósági vizsgát kell, hogy tegyek.

– *Miben változott a munkád az elmúlt évekhez képest?*
– Nagy változás volt; eddig a munkafolyamat végét ellenőriztem, most a munkafolyamat elején vagyok. Engedélyeket adok ki, engedélyeztetek, egy adott gépészeti folyamatnak a legelején dolgozom. Az új feladatok nem idegenek tőlem teljesen, hiszen már benne voltam a folyamatban. Változtatnom kellett az eddigi gondolkodásomon, és meg kellett tanulnom az engedélyeztetési folyamatot.
Home office-ra is van lehetőség, de ahogy az elmúlt években, most is fontos, hogy főjavítások, üzem közbeni karbantartások

alatt bent legyünk. A betanulói időszakot pedig nem is lehetne otthonról végigvinni. Egy-egy nap home office belefér, de ebben az időszakban csak úgy lehet igazán tanulni, ha jelen van az ember.

– *Más munkahelyedhez képest, hogyan érzed, tapasztalod, miben más az atomerőműben dolgozni?*
– A munka terén a szabálykövetés, az eljárásrendek betartása nagyon fontos, ezt könnyen megszoktam, hiszen erre eddig is szükség volt a munkámhoz. A blokkolás, a munkaidő nyilvántartása kötött és szigorú, de nem vettem zokon, mert a beállítottságom olyan, hogy ha korán kezdődik a munkaidőm, akkor az sem okoz gondot. Amit elvárnak tőlem, azt igyekszem betartani.
Kellemes meglepetésként ért az, hogy mennyi segítséget kapok betanulóként a kollégáktól.

– *A sikeres ember mögött pedig ott áll a családja. Mit tudhatunk meg róluk, és mivel töltöd a szabadidődet?*
– A férjemmel, az ő édesanyjával és a nagylányommal Sükösdön élünk egy családi házban. Férjem a mezőgazdaságban dolgozik, lányom kilencedik évfolyamos a paksi Energetikai Technikum és Kollégiumban vállalkozói ügyviteli ügyintézői szakon.
Nagyon szeretem a virágokat, szeretek futni, és jól is ment a futás egészen addig, amíg át nem estem a koronavírus-fertőzésen. Fizikailag és mentálisan is megviselt, de azt mondhatom, hogy most már túl vagyok rajta. Érdekel a kickbox, amit lehetőségem van újra elkezdeni.

Mit csinál a berendezésfelelős?

A berendezésfelelős feladata a technológiai rendszereken végzett karbantartási, javítási, felújítási munkák karbantartás-technológiai megalapozása, előkészítése, tervezése, engedélyeztetése, dokumentációjának biztosítása. Adott berendezéssel kapcsolatos műszaki háttértevékenységet végző szervezet munkavállalója.

A zene a mindennapjaim része

Vadai Zsuzsa | Fotó: László-Boglári Orsolya

Illés István

Fiatal évek

A fiatal éveimet a Holt-Duna partján, festői környezetben, egy apró kis településen, Bogyiszlón töltöttem. Az általános iskolát itt végeztem, majd az autószerelői képesítés után a Zipernowsky Károly Ipari Szakközépiskolában szereztem technikusi oklevelet. A szülőfalumban nagyon összetartó baráti köröm volt, akikkel a mai napig tartjuk a kapcsolatot. Megismertem Marikát, 1972-ben összeházasodtunk, és Tolnára költöztünk.

„Fonal görbögető"-től a biztonsági szelepig

A selyemgyárban helyezkedtem el, kezdetben lakatosként, majd TMK-vezetőként dolgoztam. Szerettem a munkámat és a munkatársaimat. Az atomerőmű építése nagyon felkeltette az érdeklődésemet, és kihívásnak éreztem, hogy én is részese legyek az építésének. 1983 májusában léptem be az atomerőmű F1-es portáján, két technikusi oklevéllel a zsebemben.

A karbantartáson az Armatúraosztályra vettek fel lakatosként. Eleinte cukkoltak a munkatársaim, hogy te „fonalgörbögető". Szorgalmasan tettem a dolgom, és 1983 decemberében behívott a főnököm az irodába, közölte, hogy ezentúl mint osztályközvetlen, később előkészítő technikus, majd biztonságiszelep-művezető segítem a munkáját. Nagyon színes, szerteágazó feladataim voltak: kapcsolattartás az Országos Atomenergetikai Hivatallal, ekkor kezdődött az armatúradiagnosztika, szerény személyem volt, aki koordinálta, a fő elzáró tolózáraknál a nikkelgyűrűk cseréjét a finnekkel. Az összes főjavítás munkáiban tevékenyen részt vettem. Nagyon jól éreztem magam, szerettem csinálni a feladataimat, mindenem volt az erőmű. A fiatalok a szárnyaink alatt nőttek fel. Szakmailag és emberileg elismerték a munkámat. Innen mentem papíron nyugdíjba mint biztonságiszelep-művezető 2004-ben. Két évet rádolgoztam, majd 2006-ban volt a nyugdíjas-búcsúztatóm, és akkor felkértek, hogy egy külsős cég dolgozójaként segítsem a munkákat, ahol 2013-ig dolgoztam.

A legendás kék pufajka

Az akkori vezérigazgatót, Pónya Józsefet meg kell, hogy említsem, mert hozzá hasonló jó emberrel azóta sem találkoztam. Neki minden munkavállaló egyforma volt, a segédmunkástól a mérnökig, mindenkit megszólított, beszélgetett, és a legendás kék pufajka kabátjában járta a területet.

Történt, hogy kiküldetésből jöttem haza, és pakoltam ki a munkahelyemen, amikor takarítónőnk így fogadott:

– Pista, képzelje, az előbb volt itt egy kék munkáskabátos ember, és föl akart menni az irodákba – pont vacsoráztam, még jó étvágyat is kívánt –, én meg mondtam neki: Haha, nem megyünk ám föl, mert itt én vagyok a parancsnok! Ekkor megfordult, és szótlanul elment.

Kérdeztem tőle: – Nem engedte fel a vezérigazgató urat?

Teljesen elfehéredett, és a kétségbeesése akkor tetőzött, amikor telefonált a barátnőjének, és az mondta, hogy most volt itt a Józsi bácsi.

Először olvasni, utána dolgozni!

Nekem nagyon sokat adott az erőmű. Mindig nyitott voltam az új dolgok befogadására, ott ismerkedtem meg a számítógéppel. Blokkonként adatbázist készítettem a szerelésekről, nyilvántartásokat a karbantartás szervezéséről. Felismertem, hogy mennyire megkönnyíti a munkánkat. Az értékeléseknél és a munkaszervezés tekintetében is nagy segítség volt, diagramokat, szemléltető fóliákat csináltam.

Annyira érdekelt, hogy elhatároztam, összerakom a saját számítógépemet. Minden alkatrészt megvásároltam, és elkezdtem összerakni, de valami miatt nem állt fel a rendszer. Éjjel megjelent a feleségem, és megkérdezte, hogy holnap nem dolgozom, mert 3 óra van. Másnap segítséget kértem a számítógépes munkatársamtól, aki azt mondta, először olvasni kell, utána dolgozni, amit egy életre megtanultam! Fogd az alaplap gépkönyvét, és az alapján össze tudod rakni a gépedet, és így is lett.

Nyugdíjas évek

Első évben szétbombáztuk a házat, és gyönyörűen felújítottuk az otthonunkat. 2014-től 2020-ig Tolnán dol-

goztam egy kft.-nél, és itt sem tudtam elszakadni az atomerőműtől, én voltam a kapcsolattartó a cégek között.

Családunk

Két szép lányunk van, Mónika és Kinga. Mónika kozmetikus Tolnán, itt élnek a férjével. Kinga egészségügyi vonalon dolgozik, Bogyiszlón lakik a családjával. Jelenleg gyesen van, mert nagy boldogságunkra 2019 októberében megszületett unokánk, szemünk fénye, Bálint. Mindkét vejünk az erőműnél dolgozik.

Szenvedélyem a zene

Gyerekkorom óta szeretem a zenét, a tanulását autodidakta módon sajátítottam el. Fiatalként 1967-ben Bogyiszlón a barátaimmal megalakítottuk az Alfa zenekart, ahol basszusgitáron, szájharmonikán játszottam, és énekeltem. Igazi tánczenét játszottunk, és a környékbeli falvakban tartottunk hangulatos bulikat.
Tolnán, az ifjúsági házban 1969-ben a tánciskolának mi voltunk a zenekara, a Munkásban játszott a tolnai Merrisz zenekar, Mözsön meg a tolnai Astor. Minden vasárnap három helyen volt élő zenés műsor. Hosszú ideig játszottunk, de a zenekar felbomlott, sajnos elveszítettük szólógitáros barátunkat.

150 év a színpadon

A zene továbbra is része az életemnek. Székelyi Józsi barátommal megalakítottuk a Szill Duo zenekart. Én szintetizátoron játszom, és énekelek, Józsi gitározik, és visszük tovább a szenvedélyünket. Az elveszített barátunk emlékére adtuk az első koncertünket. Játszunk külföldi és magyar zenéket, a 60-as évektől napjainkig. A fellépéseken elmondhatjuk, hogy majdnem 150 év van jelen a színpadon.
A világjárványban a korral haladva a Facebookon adjuk közre a dalainkat, zenénket, amit az én portálomon lehet megtekinteni. Igyekszünk kicsi színt és örömöt vinni az életünkbe. A visszajelzések alapján tetszik az embereknek a muzsikánk.

A papánál mindent lehet...

A másik fő elfoglaltságom a drága unokám, Bálint. Nagyon kedves kisgyerek, a családban bárkivel megérti magát, és mindenkit pillanatok alatt levesz a lábáról, és tudja, hogy a papánál mindent lehet csinálni.
Már ő is nyomkodja a billentyűket, és nagyon szeretném, ha zeneiskolába járna.
Az ünnepeket együtt töltjük a családdal, mert attól nincs jobb a világon.
Kerek az életünk, reméljük, sokáig így marad.

„Erős kézfogására mai napig emlékszem”

Orbán Ottilia | Fotó: saját archívum

Minden alkalommal nagy izgalom tölt el, amikor egy régi motoros kollégával beszélgetek az elmúlt időszakról, az erőmű emlékeiről. Cinkosan összekacsintunk, mert mi ahhoz a generációhoz tartozunk, akik még ismerik az erőmű hőskorát. Igen, bátran kimondom, hogy mi vagyunk az emlékek őrzői. Rovatunkban Ring Istvánné Magdi, a Pénzügyi és Számviteli Osztály csoportvezetője osztotta meg emlékeit.

– *Mióta dolgozol az erőműben?*
– Érettségi után, 1985. július 5-én első munkahelyesként kezdem a Paksi Atomerőmű Vállalatánál dolgozni bérelszámolóként.

– *Hogyan jellemeznéd a kezdeti időszakot?*
– 1985 nyarán négy, frissen végzett könyvelő lány érkezett a bérelszámoló csoportba. A kolléganők nagyon türelmesek voltak velünk, egyengették a szakmai utunkat. Fiatalként nagyon furcsa volt, hogy mindenki tegeződik, már csak azért is, mert én a szüleimet magáztam.
Akkor még nem számítógéppel történt a bérszámfejtés. Kézzel írtuk a bérlapra a 15% területi pótlékot, a 30% sugárvédelmi pótlékot és a 310 Ft húspénzt. Visszagondolva, bizony ez régen volt. Később a számítógépes fejlődésnek köszönhetően az eü. épület 4. emeletén lévő számítógép-központba jártunk adatokat rögzíteni, meghatározott időszakokban.
A kezdeti időszakban papírhegyek tornyosultak az asztalainkon, ma leginkább az áramszünettől tartunk.

– *Voltak-e valamilyen – akár pozitív, akár negatív – szempontból különösen emlékezetes események, történetek a kezdetekből?*
– A magyar adórendszer 1988. január 1-jétől történő változásának következtében személyijövedelemadó-fizetési kötelezettségünk van. Erre 1987 novemberétől készültünk, és éjszakába nyúló próbaszámfejtések voltak. Az egyik ilyen későre nyúlt estén az akkori főkönyvelő, Bódi Mihály telefonon érdeklődött a haladásunkról. Sajnos sok biztatót nem tudtunk válaszolni, türelmesen, lépésről lépesre haladtunk a munkával. Éjféltájban Bódi úr frissen sült pogácsával (melyet felesége, irodai szembeszomszédunk, Erzsike sütött) és némi vörösborocskával toppant be első emeleti irodába.
Ehhez az időszakhoz kapcsolódik az akkori vezérigazgató, Pónya József rendszeres látogatása is, aki évente többször körbejárta az erőművet, beszélgetett a munkatársakkal, így hozzánk is többször eljutott. Megtisztelő, ugyanakkor nagyon erős kézfogására mai napig emlékszem.
A következő történet a kontós kezdetekből emlékezetes. Az utolsó mélyművelésű bánya, a Vértesi Erőmű Zrt. tárgyieszköz-könyvelését is mi végeztük. Az egyik szakmai találkozót a Márkus-hegyi bánya látogatásával koronáztuk meg. A szén tetején, a szállítószalagon utazni nem volt kényelemes, de nagyon emlékezetes élmény, hiszen nagy bátorságról tettünk tanúbizonyságot az akkori kolleganőkkel, hogy leszálltunk a föld alá.

– *Hogyan alakult a pályád a későbbiekben?*
– Az erőmű 1992-es részvénytársasággá alakulásának munkálataiból a gyes miatt kimaradtam, az év őszén tértem vissza az eszközelszámolási csoportba, ami a mai napig munkám meghatározó része.
Ez idő tájt fejeztem be a mérlegképes tanfolyamot, ahol nagyon sok újdonságot tanítottak a szakmai változásokról.
1996. szeptember 1-jétől tárgyieszköz-nyilvántartási ellenőr, majd 1997. január 1-jétől tárgyieszköz-nyilvántartási csoportvezető pozícióba kerültem. Ekkortól szabályzatok írásával, amortizációs politika szerkesztésével, könyvvizsgálók és hatóságok kiszolgálásával is bővült a munkaköröm.
A háromévenkénti teljes körű tárgyi eszközök leltározásának alkalmával szinte minden munkavállalóval kapcsolatom volt.
2005 nyarán a pénzügyi-számviteli tevékenység kiszervezésével kapcsolatosan ismét új feladatok elé néztem több kollégával. Rendszeres találkozások az MVM-székházban az egyesítések és azonos elvek mentén történő könyvelések kialakításával kapcsolatosan.

2006. március 31. – 2016. december 31. között, az MVM Csoport tagvállalatainak az immateriális javak és tárgyi eszközök állományváltozásainak, értékcsökkenéseinek elszámolása és nyilvántartása, illetve az ezekhez kapcsolódó adatszolgáltatások elkészítése és irányítása volt a feladatom a Kontó Zrt.-nél tárgyieszköz-elszámolási osztályvezetőként.

2017. januártól két új szegmenssel bővült munkaköröm. A Közlekedési Központok és a Regionális Vízitársulatok immateriális javak és tárgyi eszközök könyvelését, illetve ehhez kapcsolódó adatszolgáltatásokat is irányítottam.

Majd ugyanezen év nyarán a váltás mellett döntöttem, és decemberben visszakerültem az erőműbe. Nagyon érdekes volt találkozni a régi-új kollegákkal, szinte ugyanabba a székbe ültem vissza, amiből távoztam 2006-ban.

Aztán 2021. januártól az Atomix Kft. és a NUKA Zrt. feladataiból is részesülünk. A világjárvány miatti otthoni munkavégzés és a kollégákkal, illetve a vezetőséggel történő ritkult találkozások, a teamses értekezletek ellenére is megnehezítették az átvétel folyamatát. Lezárult az első év, a könyvvizsgálat folyamatban van, azt követően kiértékelhetjük az elmúlt időszakot.

– *Díjak, elismerések?*

– Szeretem a munkámat, a kihívásokat, amelyekhez a folyamatos fejlődés és tanulás elengedhetetlen. A munkámat nem díjakban és elismerésekben mérem. Sikerként élem meg a mindennapokat, örömmel tölt el, ha egy kitűzött célt elérek. Célok pedig mindig vannak…

Ilyen pl. a Kontó Zrt.-ben kapott bizalom, hogy a szakterületemen le tudtam vezényelni a tagvállalati egységesítéseket. Magam számára kitűzött cél volt, hogy a feszített munkatempó mellett kiváló diplomát szereztem, később sikeres IFRS mérlegképes vizsgát tettem.

– *Család, hobbi, szabadidő?*

– Férjemet itt az erőműben ismertem meg, aki katonaként dolgozott a munkaügyön, Fazekasné Jucika irányítása alatt. Egy lányunk született, aki két unokával ajándékozott meg bennünket.

Családunkban a hobbi tág fogalom. A kártyanaptár-gyűjteményt a család közösen rendezgeti, amit másképp nem is lehet, hiszen közel 32 ezer darabos a gyűjtemény, és ezenfelül vannak a cseredarabok.

A férjemmel közösen motorozunk veterán járműveinkkel. Saját készítésű bajuszos fajátékainkkal, Kackiás vándorjátszóterünkkel járjuk az országot. Egyre több rendezvényen csendül fel verklimuzsikánk, amelyhez saját készítésű lyukszalagok biztosítják az egyedi zenéket. Pár éve méretünkre gyártattunk egy férfi- és egy női velocipédet. Nem kis feltűnést keltünk, bárhol jelenünk meg az országban.

Ha időm engedi, kézimunkázok vagy olvasok, szeretek kötni, horgolni, hímezni és varrni.

– *Mi a legfontosabb dolog az életedben?*

– A családi béke, harmónia és az egészség megőrzése, munkasikerek, a kitűzött célok elérése.

Köszönöm az interjút, ez úton üdvözlöm azokat az egykori kollégákat is, akikkel nem találkozhatok a mindennapokban Pakson.

Nyugdíjba vonult kollégáink

2021. december – 2022. január

Gulyás Zoltán üzemvezető
MVIGH KAIG ÜFFO DRO

Puch Ignác karbantartás-vezető
MVIGH KAIG MIFO MIO

Név: **Gál Milla**
Születésem helye ideje: Szekszárd, 2021. október 26.
Születéskori súlyom: 3200 g
Hosszúságom: 54 cm
Testvérem: Tamás
Anya: Mizsák Dorina, Atomix Kft., VIR szakmai titkár
Apa: Gál Tamás, az Atomix Kft. Fegyveres Biztonsági Őrségnél őrparancsnok-helyettes

Nevem: **Badics Bella**
Születésem helye, ideje: Szekszárd, 2021. november 2.
Születéskori súlyom: 3270 g
Hosszúságom: 53 cm
Első gyermek vagyok a családban.
Anya: Badicsné Róth Mónika, a Kontrollingosztályon gazdasági elemző
Apa: Badics Gábor, Dunaszentstudió Bt., egyéni vállalkozó, fényképész

Nevem: **Kovács Izabell**
Születésem helye, ideje: Pécs, 2021. november 3.
Születéskori súlyom: 2500 g
Hosszúságom: 45 cm
Testvérem: Dorián, 16 éves
Anya: Vörös Judit, a B.TÉKER Kft.-nél területi értékesítési vezető
Apa: Kovács Zsolt, Atomix Kft. Fegyveres Biztonsági Őrség

Nevem: **Nagy Anna Zoé**
Születésem helye, ideje: Szekszárd 2021. november 7.
Születéskori súlyom: 3250 g
Hosszúságom: 53 cm
Első gyermek vagyok a családban.
Anya: Nagy Anikó Anett, a Vitafoam Kft.-nél adminisztrátor
Apa: Ifj. Nagy Csaba, a Reaktor- és Készülék-karbantartó Osztályon nukleáris karbantartó lakatos

Nevem: **Pörzse Bíborka**
Születésem helye, ideje: Szekszárd, 2021. november 9.
Születéskori súlyom: 2580 g
Hosszúságom: 50 cm
Testvérem: Kristóf, 5 éves
Anya: Pörzse-Bucher Boglárka, a Tolnai Közös Önkormányzati Hivatalnál titkársági osztályvezető
Apa: Pörzse Balázs, a Beszerzési Osztály Értékesítési és Tagvállalati Beszerzési Csoportnál logisztikai szakértő

Nevem: **Romhányi Benjamin**
Születésem helye, ideje: Dunaújváros, 2021. november 13.
Születéskori súlyom: 3900 g
Hosszúságom: 53 cm
Első gyermek vagyok a családban.
Anya: Kirilla Zsanett, a Hydro Extrusions Hungary Kft.-nél minőségellenőr
Apa: Romhányi Balázs, az Atomix Kft. Fegyveres Biztonsági Őrségnél fegyveres biztonsági őr

Nevem: **Schmidt Gábor**
Születésem helye, ideje: Szekszárd, 2021. november 15.
Születéskori súlyom: 3000 g
Hosszúságom: 54 cm
Testvéreim: Szandra és Fanni
Anya: Biró Bianka, a Humán Szolgáltató Osztályon humánpolitikai előadó
Apa: Schmidt Gábor, az Automatikaosztályon csoportvezető

Nevem: **Vörös Alíz**
Születésem helye, ideje: Kiskunhalas, 2021. november 15.
Születéskori súlyom: 2840 g
Hosszúságom: 50 cm
Testvérem: Ádám, 6 éves
Anya: Vörös-Révész Dóra, az Állampusztai Országos BV. Intézetnél pénzügyi előadó
Apa: Vörös Balázs, az Atomix Kft.-nél fegyveres biztonsági őr

Nevem: **Kovács Dániel Zoltán**
Születésem helye, ideje: Pécs, 2021. november 19.
Születéskori súlyom: 4160 g
Hosszúságom: 55 cm
Testvérem: Lívia Dóra, 2,5 éves
Anya: Kovácsné Pettesch Ildikó, a Munka- és Személyügyi Osztályon humánpolitikai munkatárs
Apa: Kovács Dénes Zoltán, Nukleárisfűtőanyag-üzemnél átrakógép-operátor

Nevem: **Forster Olivia**
Születésem helye, ideje: Pécs, 2021. november 26.
Születéskori súlyom: 3030 g
Hosszúságom: 47 cm
Testvérem: Bende, 2 éves
Anya: Forster Petra, a Beszerzési Osztályon közbeszerzési szakértő
Apa: Forster Gergő, NUKA Zrt., projektvezető

Nevem: **Binder Bendegúz**
Születésem helye, ideje: Szekszárd 2021. november 27.
Születéskori súlyom: 4050 g
Hosszúságom: 59 cm
Első gyermek vagyok a családban.
Anya: Binder Gréta, a Dalmand Zrt.-nél adminisztrátor
Apa: Binder Benjámin, az Atomix Kft.-nél fegyveres biztonsági őr

Nevem: **Bán Zalán**
Születésem helye, ideje: Baja, 2021. november 29.
Születéskori súlyom: 3350 g
Hosszúságom: 49,5 cm
Első gyermek vagyok a családban.
Anya: Bán-Sirok Noémi, a Paksi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályon ügyintéző
Apa: Bán Zoltán Ferenc, az Atomix Kft. Tűzoltási és Kárelhárítási Szakágazatnál tűzoltó

Nevem: **Imre Örs**
Születésem helye, ideje: Pécs, 2021. december 2.
Születéskori súlyom: 3230 g
Hosszúságom: 47 cm
Első gyermek vagyok a családban.
Anya: Imre-Tamis Dorottya, a Raiffeisen Banknál vállalati referens
Apa: Imre Mihály, az Atomix Kft.-nél fegyveres biztonsági őr

Kissné Farsang Erika | Fotó: saját archívum

Gyászközlemény

Kissné Farsang Erika | Fotó: saját archívum

Zsók Gábor (1974-2021)

2021. december 19-én, 47 éves korában elhunyt Zsók Gábor, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. munkavállalója. 1974. július 25-én született Bonyhádon. 2011. november 7-én vették fel a Paksi Atomerőmű Részvénytársasághoz. 2021. december 19-én történő elhunytáig az Irányítástechnikai Üzemviteli Osztályon ügyeletes műszerész munkakörben dolgozott.

Temetése 2022. január 7-én, a decsi temetőben volt, ahol családja, barátok, ismerősök, volt munkatársak vettek tőle végső búcsút.

Gárdai Péter (1950-2021)

2021. december 20-án, életének 71. évében elhunyt Gárdai Péter, az MVM Paksi Atomerőmű Zrt. nyugdíjasa. 1950. július 18-án született Faddon. 1988. december 16-án vették fel a Paksi Atomerőmű Vállalathoz. 2007. december 30-án történő korengedményes nyugdíjazásáig a Szolgáltatási Osztályon dolgozott előkészítő mérnök munkakörben.

Búcsúztatása 2022. január 12-én, a Virág utcai református temetőben volt, ahol családja, barátok, ismerősök, volt munkatársak vettek tőle végső búcsút.

Dr. Rónaky József (1946-2022)

2022. január 5-én, 75 éves korában elhunyt dr. Rónaky József, az Országos Atomenergia Hivatal (OAH) nyugalmazott főigazgatója. 1946. december 7-én született Pécsen. 1979. április 15-én vették fel a Paksi Atomerőmű Vállalathoz. 1999. augusztus 31-ig a Baleset-elhárításon dolgozott balesetelhárítás-vezető munkakörben. Mintegy másfél évtizedig, 1999-től 2013-ig állt az OAH élén, továbbá számos hazai és nemzetközi szakmai szervezetben töltött be különféle tisztségeket.

Temetése 2022. január 28-án a pécsi köztemetőben volt, ahol családja, barátok, ismerősök, volt munkatársak vettek tőle végső búcsút.

Az atomerőmű dolgozói megőrzik elhunyt munkatársaik emlékét.

Dávid és Góliát – avagy a „lehetetlen” kihívásokról

Prancz Zoltán | Fotó: stock.adobe.com

Dávid és Góliát története közismert, ám a részletekért és a tanulságokért célszerű fellapozni az ószövetségi iratgyűjteményben Sámuel 1. könyvét. Több mint háromezer évet repülünk vissza az időben, az Izrael és a filiszteusok között dúló háborúkig.

Góliát a filiszteusok hatalmas termetű és fizikumú harcosa volt. A leírás szerint – figyelembe véve az ókori mértékegységek körüli bizonytalanságot is, annyi kétségkívül elmondható róla, hogy – mintegy 3 méter magas volt, páncélzata 50 kg, dárdájának vashegye pedig 5 kg körül lehetett. A pajzsát külön segéd hordozta előtte. A kinézetre is félelmetes katona – nyilván vezérei jóváhagyásával – különös kihívást intézett az izraelitákhoz: „Válasszatok magatok közül egy embert, és jöjjön le hozzám. Ha […] engem legyőz, akkor mi a ti szolgáitok leszünk, ha pedig én győzöm le őt, és megölöm, akkor ti legyetek a mi szolgáink…” Leszámítva, hogy a kihívásnak szerves része volt Izrael és annak Istene gyalázása is, azt lehet mondani, hogy racionális, sőt bizonyos értelemben humánus megfontolás állt mögötte: a hadaknak nem kell egymást halomra ölniük, döntse el a harc kimenetelét a két sereg egy-egy kiválóságának párviadala. Csakhogy Izrael seregéből senki sem mert kiállni az óriással. Ekkor lépett a színre Dávid, aki jóformán még gyerek volt, vagy a gyerekkorból éppen kinőtt ifjú, és katona bátyjait látogatta meg a harctéren. Amikor meghallotta Góliát gyalázkodását, eldöntötte, hogy megvívvele. Persze azonnal le akarták beszélni erről, esélytelenségére hivatkozva, de akadt, aki nagyképűséggel vádolta. Dávid azzal védte zsenge korát, hogy pásztorfiúként oroszlánnal és medvével is szembe kellett szállnia a nyája védelmében, így nem idegen tőle a harc és a veszély. Végül Saul, Izrael királya és hadvezére megengedte Dávidnak a párviadalt. Még a páncélját és fegyvereit is óvón átadta neki. Ám mivel nagyok és nehezek voltak Dávidnak, magára öltve azokat, járni sem tudott rendesen, így mindet hátrahagyva, csupán botjával, parittyájával és a patakból kiválasztott öt sima kövecskével felfegyverkezve indult Góliát elé. A kolosszus első reakciója a gúny és lekicsinylés szavaiban tört fel: „Megvetette őt, mert ifjú volt, és pirospozsgás és szép tekintetű. És mondta: eb vagyok-e én, hogy bottal jössz rám? És szidalmazta Dávidot Istenével együtt.” Dávid viszont így felelt: „Te karddal, dárdával és pajzzsal jössz ellenem, én pedig a Seregek Urának, Izráel seregei Istenének nevében megyek ellened, akit te gyalázattal illettél.” A könnyűnek vélt ellenfél láttán elbizakodott Góliát végzetes hibát követett el. A leírásból nem derül ki részleteiben, a régészeti leletekből pedig nem rekonstruálható egyértelműen, hogy létezett-e már ekkor sisakrostély, csupán annyi tudható, hogy a sisakoknak volt olyan részük, ami a homlokot védte. Tény viszont, hogy akár a rostély leeresztésének elmulasztásával, akár a sisak könnyelmű hátrabillentésével Góliát védtelenül hagyta a homlokát. Dávid a parittyájával elhajított kővel éppen homlokon találta az óriást, majd – miután az összerogyott – a saját kardjával ölte meg.

A mai napig előfordul, hogy borul a papírforma, és a mégoly biztosnak tűnő események is meglepő fordulatot vesznek. Az persze szubjektív megítélés kérdése, hogy valaki véletlent, vakszerencsét, esetleg az elbizakodottságot büntető valamiféle törvényszerűséget feltételez-e az ilyen esetek hátterében. Dávid Isten segítségét és hűségét látta meg – hittel, már akkor, mielőtt az megtörtént volna – Góliát lehetetlennek tűnő legyőzése mögött.

Természet
ölében

Természetfotó-pályázat

12–17éves vagy?
A Paksi Atomerőmű 30 km sugarú környezetében élsz?
Természetfotókat készítesz?

Szeretnél nyáron egy természetfotós táborban bepillantást nyerni a fotózás rejtelmeibe?

Akkor küldj saját készítésű fotókat az atomerőmű Facebook-oldalára!

MVM
Paksi Atomerőmű

www.facebook.com/paksiatomeromu